

TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNİN UYGULANMASINDA
KARŞILAŞILAN PROBLEMLER;
OKUL YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehmet Salih SEZEN

TRABZON
Temmuz, 2019

TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNİN UYGULANMASINDA
KARŞILAŞILAN PROBLEMLER;
OKUL YÖNETİCİLERİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Mehmet Salih SEZEN

Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek
Lisans Ünvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Danışmanı
Doç. Dr. İdiris YILMAZ

TRABZON
Temmuz, 2019

Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 11/07/2019

Tez Danışmanı : Doç. Dr. İdiris YILMAZ

Üye : Prof. Dr. Sami MENGÜTAY

Üye : Doç. Dr. Fatih BEKTAŞ

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

**Prof. Dr. Bülent GÜVEN
Enstitü Müdürü**

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Mehmet Salih SEZEN

11/07/2019

ÖN SÖZ

Beden eğitimi ve spor dersi, bireylerin bilişsel, duyuşsal (duygusal ve sosyal) ve psikomotor (devinişsel) gelişimlerine bir bütünlük içerisinde katkı sağlayan, eğitimin hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olan bir etmendir. İnsan hareketinin sanatına ve bilimine odaklanan akademik bir disiplin olan beden eğitimi, farklı ülkelerin kendi değerlerine, önemine ve kaynaklarına göre kendi statüsüne sahiptir. Öğrencinin okul dışında ki fiziksel etkinliğe ya da spora istenilen bilgi ve becerilerle katılabilmesi ve fiziksel etkinlik yapmayı yaşamları boyunca alışkanlık haline getirebilmesi okulda verilen beden eğitimi ve spor dersine bağlıdır. Bu bağlamda uygulamada karşılaşılan birçok sorun dersin işlenmesine olumsuz etki etmektedir. Bu bakımdan okul yöneticileri, beden eğitimi ve spor öğretmenleri görüşlerinden yola çıkarak beden eğitimi ve spor dersinin uygulama aşamasında karşılaşılan problemlerin tespiti konusunun araştırılması gerekli görülmüştür.

Çalışmamı geliştiren, şekillendiren her aşamasında yapıcı yorumlarıyla rehberliğini ve desteğini hiç esirgemeyen danışmanım kıymetli hocam Doç.Dr. İdiris YILMAZ'a sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca veri analizi sürecinde görüşlerini ve yorumlarını benimle paylaşan Doç.Dr. Fatih BEKTAŞ'a teşekkür ederim.

Görüşleri, enerjisi ve yardımıyla çalışmama katkı sağlayan arkadaşım Dr.Öğr.Üyesi Mürşit AKSOY'a çok teşekkür ederim.

Araştırma sürecinde yardımlarını esirgemeyen meslektaşlarım Alican BAHADIR'a, Ayşe ÇOBAN'a, ingilizce çevirilerde değerli yorumlarını benimle paylaşan Ecem GİRGİN'e teşekkür ederim.

Görüşmeler esnasında bana en büyük katkıyı sağlayan emeğini, kıymetli düşüncelerini ve vaktini benimle paylaşan değerli meslektaşım Kemal YAZICI'ya sonsuz teşekkürler.

Ve son olarak en güzel ve en özel teşekkürüm; tezimin başından sonuna kadar desteğini ve yardımını benden esirgemeyen, bana göstermiş olduğu sabır ve anlayış için sevgili eşim Merve SEZEN'e teşekkür ederim.

Temmuz, 2019
Mehmet Salih SEZEN

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. Araştırmanın Amacı	2
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	2
1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1. 4. Araştırmanın Varsayımları	3
1. 5. Tanımlar	3
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	5
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	5
2. 1. 1. Beden Eğitimi.....	5
2. 1. 1. 1. Beden Eğitiminin Önemi	5
2. 1. 1. 2. Beden Eğitiminin Felsefesi	6
2. 1. 1. 3. Beden Eğitiminin Amaçları.....	7
2. 1. 1. 4. Beden Eğitiminin Rolü	7
2. 1. 1. 5. Beden Eğitimi ve Spor Programının Yapısı	9
2. 1. 1. 5. 1. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları.....	9
2. 1. 1. 6. Beden Eğitiminin Gelişim Alanlarıyla İlişkisi	10
2. 1. 1. 6. 1 Bilişsel Gelişim İle İlişkisi.....	10
2. 1. 1. 6. 2. Sosyal ve Duyuşsal Gelişim İle İlişkisi	11
2. 1. 1. 6. 3. Fiziksel ve Psikomotor Gelişim İle İlişkisi.....	12
2. 1. 1. 6. 4. Ahlak, Karakter ve Değerler Eğitimi İle İlişkisi.....	13
2. 1. 2. Eğitim Örgütleri ve Yönetimi.....	14
2. 1. 2. 1. Okul Yönetimi	14
2. 1. 2. 2. Okul Yöneticisi.....	15
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu.....	15

2. 2. 1. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	16
2. 2. 2. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	18
3. YÖNTEM	23
3. 1. Araştırma Modeli	23
3. 2. Araştırma Grubu	23
3. 3. Verilerin Toplanması.....	24
3. 3. 1. Veri Toplama Araçları	24
3. 3. 1. 2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	24
3. 3. 2. Veri Toplama Süreci	24
3. 4. Verilerin Analizi.....	24
4. BULGULAR.....	26
4. 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	26
4. 2. Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Problemlere İlişkin Görüşleri.....	27
4. 3. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Problemlere İlişkin Görüşleri	36
5. TARTIŞMA.....	49
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	57
6. 1. Sonuçlar	57
6. 2. Öneriler	58
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler	58
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	59
7. KAYNAKLAR	60
8. EKLER	70
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	76

ÖZET

Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Problemler; Okul Yöneticileri ve Öğretmen Görüşleri

Bu araştırmanın amacı; okul yöneticileri ve öğretmen görüşlerinden beden eğitimi ve spor dersinin uygulanmasında karşılaşılan problemleri belirleyerek çözüm önerileri sunmaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Trabzon ili Ortahisar ilçesinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 6 farklı ortaokulda çalışan 6 okul yöneticisi ve 6 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmuştur. Katılımcıların belirlenmesinde maksimum çeşitlilik ve ölçüt örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. İki ayrı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veriler NVİVO 10 programı kullanılarak içerik analizi yöntemine göre kodlanmış ardından temalar ve kavramlar oluşturularak yorumlanmaya çalışılmıştır. Araştırma bulgularına göre başlıca sorunların; sınav odaklı eğitim sisteminden kaynaklı olarak derse yeteri kadar önem verilmediği, spor salonunun olmaması, öğrenci sayılarına hizmet verecek gerekli alanların temin edilemediği bu sebeple gerekli planlamanın yapılamadığı, haftalık ders saatinin yetersiz olduğu, ölçme değerlendirmede notun ölçüt olması, diğer branş öğretmenlerinin derse karşı olumsuz tutumlarının olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Okul Yönetimi, Öğretmen, Problem

ABSTRACT

Difficulties of Physical Education and Sport Lesson's Implementation School Principals and Teacher Views

The aim of this research to determine the problems encountered in the implementation of physical education and sport lessons from the opinions of school principals and teachers and to offer solutions. In this research, case study research approach which is one of the qualitative research methods is used. The sample group of the study consisted of 6 school principals and 6 physical education and sport teachers working in 6 different secondary schools under the Directorate of National Education in Ortahisar district of Trabzon. Maximum variation and criterion sampling methods were used to determine the participants. Interviews were conducted using two separate semi-structured interview forms. Data were loaded into NVİVO 10 program and coded according to content analysis method, then themes and concepts were created and interpreted. According to the findings of the research, it was founded that the main problems were due to the exam-oriented education system the course is not given enough importance, lack of a gymnasium, the necessary areas can not be provided to serve the number of the students, therefore, the necessary planning can not be made, the weekly course hours are insufficient, the grade is the criterion for the assessment and other branch teachers have negative attitudes towards the course.

Keywords: Physical Education, School Management, Teacher, Problem

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Yöneticilerin Kişisel Bilgileri.....	26
2.	Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri.....	27
3.	Yöneticilerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersi İle İlgili Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	27
4.	Yöneticilerin "Okulunuzun Fiziki Koşulları Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi Gösterilmiştir.....	29
5.	Yöneticilerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Haftalık Ders Saati Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	30
6.	Yöneticilerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin, Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi İle İlgili Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	31
7.	Yöneticilerin "Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Öğrencilerin Derse Olan İlgisi Düzeyleri Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	32
8.	Yöneticilerin "Beden Eğitimi Ve Spor Dersinin Başarı Ölçütü Nedir veya Sizce Ne Olmalıdır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	33
9.	Yöneticilerin "Velilerin Derse Yönelik Bakış Açılırları Hakkında Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	34
10.	Yöneticilerin "Beden Eğitimi ve Spor Derslerine Karşı İlgisi ve Tutumunuz Nasıldır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	35
11.	Öğretmenlerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersi İle İlgili Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	36
12.	Öğretmenlerin "Okulunuzun Fiziki Koşulları Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	37
13.	Öğretmenlerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Haftalık Ders Saati Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	39
14.	Öğretmenlerin "Öğretmenlerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin, Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi İle İlgili Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	40

15.	Öğretmenlerin "Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Öğrencilerin Derse Olan İlgi Düzeyleri Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi.....	41
16.	Öğretmenlerin "Diğer Branş Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları Ve Bakış Açıları Nasıldır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların İçerik Analizi.....	42
17.	Öğretmenlerin "Velilerin Derse Yönelik Bakış Açıları Hakkında Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların İçerik Analizi.....	43
18.	Öğretmenlerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Başarı Ölçütü Nedir veya Sizce Ne Olmalıdır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların İçerik Analizi.....	44
19.	Öğretmenlerin "2017-2018 Eğitim - Öğretim Yılında MEB Tarafından Güncellenen Beden Eğitimi ve Spor Dersi Programının Uygulanabilirliği Hakkında Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların İçerik Analizi.....	45
20.	Öğretmenlerin "Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ve Bakış Açıları Nasıldır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların İçerik Analizi.....	47

KISALTMALAR LİSTESİ

- DYK** : Destekleme ve Yetiştirme Kursu
E Okul (VBS) : Veli Bilgilendirme Sistemi
LGS : Liseye Geçiş Sınavı
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
NASPE : Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Derneği
OECD : Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü

1. GİRİŞ

Eğitimin öncelikli hedeflerinin arasında, bireyleri bilişsel, duyuşsal, bedensel ve sosyal açıdan yetiştirmek yer alır. Bu doğrultuda beden eğitimi bireylerin zihinsel ve bedensel gelişimlerine bir bütünlük içerisinde katkı sağlaması eğitimin hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olur (Güven ve Yıldız, 2014). Bu hedeflerin gerçekleşmesi sürecinde beden eğitimi eğitimin vazgeçilmez bir parçası konumundadır (Aracı, 2006). Bu bağlamda planlı ve programlı eğitim kurumlarının oluşturulması eğitimin hedeflerine ulaşması için vazgeçilmez bir gereksinimdir. Sistemli ve başarılı bir eğitim anlayışında beden eğitimi ve sportif etkinlikler bireye olumlu yönde katkı sağladığı düşünülmektedir. Bireyin başarılı olmasındaki en önemli etken onun derse karşı olan tutumudur (Balyan, Yerlikaya, Balyan ve Kiremitçi, 2012).

İlgisiz ve olumsuz bir tutum hem ders işlenişini hem de başarıyı son derece olumsuz etkilemektedir (Tavlaş, 2012). Spora karşı olumlu tutumların temeli okullarda atılır. Bu dönem bireylerin bilişsel, zihinsel gelişimlerinin yanında öz güven, öz yeterlilik, sosyal beceri gibi özelliklerinin şekillenmeye başladığı dönemdir (Balyan ve Diğerleri, 2012).

Eğitim kurumları öğrencilerin fiziksel yeteneklerinin farkına vardığı ve bu yeteneklerini geliştirme fırsatı buldukları en önemli kurumdur (Pantzer, 2016). Beden eğitimi ve spor dersi eğitim kurumlarında eğitimin tamamlayıcısı olarak tanımlanabilir. Bu derste temel amaç kişinin bir bütün olarak gelişimine katkı sağlamaktır. Bu amaçların kazandırılması ve belirlenen hedefe ulaşılabilmesi, yapılan sportif faaliyetlerin kalitesini etkileyen değişkenlerle yakından ilgilidir. Bu değişkenleri; ders saati, nitelikli öğretmen sayısı, ders işlenecek saha ve spor tesisleri olarak sayabiliriz (Özdemir, 2000).

Okullardaki beden eğitimi ve spor dersi uygulanma sürecinde; okul yönetiminin tutumu, öğrenci ve veli ilgisizliği, dersin planlanma sorunu, yetersiz kaynak ve malzeme, zaman yönetimi gibi birçok aksaklık sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Öztürk, 2014; Öztürk ve Yıldırım, 2013). Öğretmenlerin yaşadıkları bu mesleki stres durumu eğitimin kalitesini doğrudan etkilediği gibi öğretmenin performansını ve mesleğe karşı olan tutumlarını olumsuz bir şekilde etkilemektedir (Uğraş, Güllü ve Yücekaya, 2019). Öğretmenlerin özellikle beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşadığı bu stres diğer branş öğretmenlerine kıyasla daha farklıdır. Sınıf ortamından farklı bir alanda ders işlemek, derse özgü malzeme ve ekipmanın olmayışı verimli bir ders işleme sürecini olumsuz bir şekilde etkilemektedir (Demirhan, Bulca, Saçlı ve Kangalgil, 2014; Taşmektepligil, 2006). Dersin uygulama aşamasında kullanılan malzemeler, tesis ve alanlar, öğrenci kıyafetleri gibi faktörler beden eğitimi ve spor dersini diğer derslerden ayıran özelliklerdir. Harrison ve

Blakemore' a (1992) göre sınıftan farklı bir alanda, farklı malzemeler ve ekipmanlarla kalabalık bir sınıf mevcudu ile ders işlemek sorunlara neden olabilmektedir.

Ders ortamı, fiziksel anlamda öğretim programının amaçlarına ve öğrenme yaşantılarına uygun aynı zamanda ders sonunda istenilen davranış değişikliklerini kazandırma sürecini destekler nitelikte olmalıdır. Okulların fiziksel durumları göz önüne alındığında beden eğitimi öğretmenlerinden sınırlı imkanlarla yoğun bir programın uygulanması istenmektedir (Ballinger, 1993; Siedentop, 2008). Kalabalık sınıf mevcudları, malzeme ve alan yetersizliği gibi sorunlar beden eğitimi derslerinde disiplin sorunlarına sebep olmakta ve bu nedenle etkili bir ders işlenememektedir (Ünlü ve Aydos, 2008).

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; beden eğitimi ve spor dersinin uygulama aşamasında karşılaşılan problemleri belirleyerek, okullarda beden eğitimi ve spor dersine yönelik neler yapılması gerektiğine yönelik çözüm önerileri sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranacaktır.

Okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenlerinin,

1. Beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili düşünceleri nelerdir?
2. Okulların fiziki koşulları hakkındaki düşünceleri nelerdir?
3. Beden eğitimi ve spor dersinin haftalık ders saati hakkındaki düşünceleri nelerdir?
4. Beden eğitimi ve spor dersinin, öğrencilerin akademik başarısına etkisi ile ilgili düşünceleri nelerdir?
5. Beden eğitimi ve spor derslerinde öğrencilerin derse olan ilgi düzeyleri hakkındaki düşünceleri nelerdir?
6. Beden eğitimi ve spor dersinin başarı ölçütü nedir veya sizce ne olmalıdır?
7. Velilerin derse yönelik bakış açıları hakkında düşünceleri nelerdir?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ders uygulama aşamasında karşılaştıkları problemleri ve bu problemlere yönelik çözüm önerilerini yansıtan bulguların çoğunlukla nicel boyutta ele alındığı, konuya derinlemesine incelemenin çok az yapıldığı görülmüştür. Bu nedenle konunun nitel boyutta ele alınması gerektiği düşünülmüştür.

Buradan hareketle araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor dersinin uygulama aşamasında karşılaşılan veliler, öğrenciler, ders planlama, işleme ve değerlendirme, okul sporlarına katılma, öğretim programı ile ilgili sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm

önerilerine ilişkin okul yöneticileri ve beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma için öngörülecek başlıca sınırlılıklar şunlardır:

1. Araştırma katılımcıları, 2018 - 2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Trabzon ilindeki temel eğitim kurumlarında görev yapan okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenleriyle sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma katılımcılarının mesleki deneyimleri ez 10 yıl olarak sınırlandırılmıştır.
3. Okul yöneticilerinin buldukları kurumda en az 4 yıl çalışmış olmalarıyla sınırlandırılmıştır.
4. Ortaokul beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersi uygulamasındaki sorunlarla ilgili görüşleri veri toplama aracına verdiği cevaplarla sınırlıdır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmanın katılımcılarının çalışmamıza gönüllü olarak katıldıkları,
2. Araştırma katılımcılarının görüşme sorularını içtenlikle cevapladıkları,
3. Seçilen örneklemin evreni temsil edecek nicelikte olduğu varsayılmıştır.

1. 5. Tanımlar

Eğitim: "Eğitim bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı (amaçlı ve planlı) olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir" (Ertürk, 1997, s. 12).

Spor: "Çağımızın modern toplumlarında kültürel ve refah düzeylerinin bir göstergesi olarak anlam kazanan ve sosyal hayatın tüm yönlerini etkileyen önemli bir sosyal olgudur" (İmamoglu, 1992, s. 9).

Beden Eğitimi: "Bireyi bütün yönleriyle gelişimine uygun olarak gerçekleştirebileceği performansla ulaştırılabilmesi için yapılan fiziksel etkinliklerin bütünü olarak ele alınmaktadır" (Şahin, 2005, s. 64).

Beden Eğitimi Öğretmeni: "Okuldaki beden eğitim programının hedefe ulaşmasında fiziksel aktivitelerin yaşam boyu sürdürülebilir hale gelmesindeki başlıca görevi beden eğitimi ve spor öğretmenleri alır" (Tamer ve Pulur, 2001, s. 17).

Okul Yönetimi: "Eğitim yönetimi alanının sınırlandırılmış hali okul yönetimi olarak ifade edilir. Bu sınırlar genellikle eğitim sisteminin amaç ve yapısı üzerine çizilmektedir" (Taymaz, 2003, s. 55).

Okul Yöneticisi: "Okul yönetiminin işleyişine yön verenler yöneticileridir. Okulun tüm insan gücünden, madde kaynaklarından üst seviyede verim alarak belirlenen misyona göre okulu yönetmek, okul yöneticisinin başlıca görevidir" (Taymaz, 1995, s. 21). "Okul yöneticisi çalışanları arasındaki iletişimi güçlendiren okul içi süreci yöneten, düzenleyen ve sonuç olarak yapılan tüm faaliyetleri değerlendirerek okulu başarılı bir seviyeye ulaştıran kişidir" (Başar, 1995, s. 29).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Bu bölüm üç ana başlık altında incelenmiştir. Birinci bölümde beden eğitimi kavramı genel çerçevesi, ikinci bölümde eğitim örgütleri ve yönetimi, üçüncü bölümde konuyla ilgili araştırmalar incelenmiştir.

2. 1. 1. Beden Eğitimi

Eğitim bireye, ekonomik, sosyal katkılar sağlamanın yanında; bireye karakter, sıhhat ve mutluluk kazandırmayı da amaçlar. Eğitim bireylerde davranış değişikliği meydana getirme sürecidir (Tyler, 1950).

Eğitim kişinin davranışlarında, kendi yaşantılarıyla istendik davranış değişiklikleri sağlama sürecidir. Beden eğitimi ise eğitimin bu alandaki genel amaçlarının gerçekleşmesine katkıda bulunmaktadır. Etkinlik merkezinde insan vücudu olan hedefinde ise; insanın kişiliği ve bütünlüğü olan etkinliklerin tümü beden eğitimi olarak tanımlanmaktadır (Kekse, 2007).

İnsan vücudunun eğitilmesi sürecidir. Süreçte yer alan bedensel hareket örüntülerinin kendi içinde bir değeri olmamakla birlikte sadece araçsal değeri bulunmaktadır. Ayrıca yapılan fiziksel etkinliklerdeki amaç bireylerin tüm gelişimine üst düzeyde katkı sağlamaktır (Wuest ve Bucher, 1999).

2. 1. 1. 1. Beden Eğitiminin Önemi

Beden eğitimi dersi öğrencilere “yaşam boyu spor” bilincini kazandırması yönüyle önemli bir yere sahiptir. Beden eğitimi dersine aktif katılım sağlayan öğrencilerin fiziksel aktivite düzeylerinde önemli bir rol oynadığı gibi öğrencilerin çocukluk döneminden yetişkinlik dönemine kadar da etkisini göstermektedir (Yenal, Çamlıyer ve Saracaloğlu, 1999). Çocuklarda bilinçli ve düzenli egzersiz yapmayı hedefleyen kapsamlı ve kaliteli bir beden eğitimi programı ile birlikte çocuklar hem sağlığı korumada hem de fiziksel aktiviteleri alışkanlık haline getirerek yaşam boyu sürdürmede etkilidir (Memiş ve Yıldırım, 2006).

Beden Eğitimi, eğitimin vazgeçilmez bir parçası olarak, temel eğitim ve öğretim müfredatının önemli parçasıdır; eğitimin genel hedeflerine katkıda bulunur. Beden eğitimi öğrencinin eğitimine benzersiz bir katkı sağlar. Okullarda; hareket, motor beceri kazandırma ve zindeliği geliştirme çalışmalarına yer verilen tek alandır. Psikomotor, bilişsel ve duygusal

alanlardaki gelişmeyi kapsayan, bireyin genel gelişim alanları ile ilgilidir. İnsana yaşam boyu gerekli olan motor becerilerin, kondisyonun, bilginin ve tutumun geliştirilmesi, ortaokul beden eğitimi programının yaygın olarak kabul edilen hedeflerindedir (Wuest ve Lombardo, 2000).

Çocukların ortaokul yılları beden eğitimi ve spor için önemli bir dönemdir. İnsan hareketi hakkında bilgi edinmek beden eğitimi deneyiminin önemli bir parçasıdır. Fiziksel aktivite, erken çocukluk dönemlerinde alışkanlık haline gelir. Çocukların fiziksel aktivitelerini yaşam tarzlarına dahil edebilmeleri için beden eğitimi programlarının hazırlanmasına gereken önem verilmelidir (Wuest ve Lombardo, 2000).

2. 1. 1. 2. Beden Eğitiminin Felsefesi

Eğitimle ilgili farklı düşünceler üreten ilkçağ filozoflarından Eflatun, eğitimi tanımlarken, 'beden ile ruha mükemmellik kazandırmak' başka bir ifade ile 'insanın beden ile ruh güzelliğini gerçekleştirme' demektedir. Bu düşünceyle Montaigne de, beden ile ruhun uyumundan hareketle eğitimin asıl amacının tek yönlü bireyler yetiştirmek olmadığını, bireylerin bütünsel olarak geliştirilmesinin gerekli olduğunu savunmuştur (Yaka, 1991).

17. ve 18. yüzyıl eğitimcileri öğretim sürecinin geleneksellikten, dini metinleri okuma yazma, ezberleme, biraz da hesaplama yapmaktan, çıkarılarak sosyal bilgiler, doğa bilgileri, beden eğitimi ve aynı zamanda iş derslerinin öğretim programlarına alınmasını savunmuşlardır. Eğitimcilerin birleştiği en önemli ortak nokta, insanın bedensel, zihinsel ve duygusal yönden bir uyum içerisinde gelişiminin insan için ne kadar önemli olduğudur (Çam, 1999).

Beden Eğitiminin müfredat uygulamasında felsefe çok önemlidir. Felsefe olmadan koçlar ve beden eğitimi öğretmenlerini "güdümsüz füzeler"e benzer. Bu nedenle, spor yöneticisi zor kararlar alabilmesi için sağlam bir felsefe geliştirmelidir. Okullarda beden eğitimi; fiziksel bir yaklaşımla eğitim zihin ve bedenin birliğini yansıtır. Felsefe, beden eğitiminin ne anlama geldiği ve okulda nasıl öğretilmesi gerektiği hakkındaki tartışmayı ve düşünceyi teşvik eder. Bunu başarabilmek için kendi beden eğitimi felsefemizi, okulun rolünü ve toplum üzerindeki potansiyel etkisini iyi bilmek gerekir. Düşünce ve tartışmaları harekete geçirmek adına bu alanların her biri için düşünce ifadeleri oluşturulur. Aynı zamanda, bu yöntem çağdaş beden eğitiminde en baskın güçlerden biridir. Bu felsefi bakış açısıyla fiziksel aktivite; insanın genel gelişimi için bir araç olarak görülmektedir (Siedentop, Mand ve Taggart, 1986).

Beden eğitimine katılım sadece bedeni geliştirmekle kalmaz aynı zamanda eğitimin zihinsel ve sosyal hedeflerine ulaşılmasına da katkıda bulunur. Eğitimin hedefine ve genel

anlamda bireyin gelişimine beden eğitiminin katkısı, eğitim müfredatındaki konumunu da sağlamlaştırmaya yardımcı olmuştur (Wuest ve Bucher, 1996).

2. 1. 1. 3. Beden Eğitiminin Amaçları

Fiziksel olarak aktif ve inaktif çocuklar aynı aşamalardan geçer. Fiziksel olarak genç çocukların aktif olmaları için fırsatların sağlanması hem bu aşamaları etkilemede hem de gelişim becerileri için onlara yeterli fırsatı sunmakta önemlidir. Kaliteli bir beden eğitimi müfredatı, büyüme modellerinin ve gelişim aşamalarının anlaşılmasına dayanır ve motor beceri gelişimini destekleyen uygun hareket deneyimleri sağlamak için kritik öneme sahiptir (Clark, 2005).

Beden eğitimi müfredatı, ulusal eğitim hedef ve amaçlarından elde edilen kendine özgü hedeflere sahip olmalıdır. Bu sebeple, beden eğitimi ve spor dersinin amacını tanımlayabilecek ve ulusal kalkınmanın gerekliliği ile eşleşebilecek standartlaştırılmış bir müfredata sahip olmalıdır. Eğitim ve öğretimin genel amaçlarından biri, bireylerin fiziksel, zihinsel potansiyelini ve problem çözme kapasitesini geliştirmektir (Saji, 2018).

Beden eğitiminin dört ana hedefi vardır: fiziksel gelişim, motor gelişim, zihinsel gelişim ve sosyal gelişim;

- ✓ Fiziksel gelişim hedefleri, bireyin fiziksel gücünü, vücudun çeşitli işlevsel fonksiyonlarını geliştiren faaliyetler programı ile ilgilidir.
- ✓ Motor gelişim hedefleri, mümkün olduğunca az enerjiyle yararlı fiziksel hareketi yapmak ve bu hareketlerde uzman, zarif ve estetik olmakla ilgilidir.
- ✓ Zihinsel gelişim hedefleri, beden bilgisinin birikimini ve bu bilgiyi düşünme ve yorumlama yeteneğini ele alır.
- ✓ Sosyal gelişim hedefleri; toplumun bir üyesi olarak, kişisel ve grup adaptasyonu sağlaması ile ilgilidir

Okul beden eğitimi programlarının öncelikli hedefi beden eğitimi hedeflerini geliştirmektir. Bununla birlikte milyonlarca çocuk ve gence ulaşarak sağlıklı bir yaşam tarzı alışkanlığı, anlayışı, becerisi geliştirmelerine yardımcı olmaktadır (Siedentop, 2007).

2. 1. 1. 4. Beden Eğitiminin Rolü

İnsanı, beden ve zihin bütünlmesiyle birbirinden ayrılmaz kabul eden eğitim; bu ilkeyi kendine bir görev edinmiştir. Bu görev doğrultusunda, eğitimin temelinde bireyin sadece zihinsel değil aynı zamanda bedensel ve özellikle de ruhsal olarak mutluluğu esas alınmıştır. İşte beden eğitimi tam da bu noktada beden ve eğitimin birleşmesinde bedensel, zihinsel ve ruhsal bütünlüğü kapsamaktadır (Petray, 1989).

Çocukların özellikle okula başladıkları ilk çağlarda beden eğitiminin rolü devreye girmektedir. Motor becerilerini geliştirmelerinde onlara bilinç kazandırmak ve bu kazanımı onların okul yaşamlarına yaymalarını sağlamak beden eğitimini vazgeçilmez kılmaktadır. Özellikle bu önemli görev ve sorumluluğu kendinde barındıran beden eğitimi artık daha fazla okul müfredatlarında yer almayı kendine rol edinmiştir. Çünkü sadece beden eğitimi, ders içi değil aynı zamanda ders dışı faaliyetlerde de zihinsel ve ruhsal anlamda önemli roller üstlenmiştir (Yenal vd., 1999). Beden eğitimi ve spor etkinlikleri, insan sağlığının gelişiminde önemli bir işleve sahipken, bunun yanında sosyal ve duygusal gelişimde olumlu desteklerde bulunmuştur (Korkmaz, 2007).

Beden Eğitimi, öğrencinin günlük yaşamının her alanında beş büyük rol oynayabilir.

- Öğrencinin akademik başarısındaki rolü; öğrencilerin fiziksel, sosyal gelişimi ve sağlığını geliştirmek için düzenlenen beden eğitimi programı öğrencilerin eğitimi ve akademik performanslarının kalitesi için gerekli unsurlardır.
- Sporda katılımcı veya izleyici olarak tanımlanmış becerilerin geliştirilmesinde beden eğitiminin rolü; seyirci olarak veya eğlenmek için yapılan faaliyetlerde öğrencilerin bilgi, beceri, kural, teknik ve taktikleri gerektiği gibi bilmesi anlamına gelir.
- Boş zamanın değerlendirilmesinde beden eğitiminin rolü; eğer öğrenciler farklı egzersizler yapmayı bilip, oyunlara ve spora katılmak için gerekli becerilerini geliştirirlerse, boş zamanlarını değerlendirme gibi bir problemle karşılaşmazlar.
- Beden eğitimi çalışmalarının iş verimliliğini arttırmadaki rolü; Beden eğitimi faaliyetlerine katılan öğrenciler, fiziksel ve zihinsel sağlıklarına, insan ilişkilerine ve genel refahlarına katkıda bulunurlar. Bu durum onların iş performanslarına da olumlu yönde etki etmektedir.
- Mesleki yerleştirmede beden eğitiminin rolü; her meslek veya kariyer, beden eğitiminin özellikle fiziksel beceri ve zihinsel gelişimin gerekliliğine ihtiyaç duyar. Bu yüzden, beden eğitimi fiziksel yeteneklerin, sağlık, görünüm ve zindeliğin gelişiminde önemlidir (Saji, 2018).

Beden eğitimi dersinin bireyleri olumlu yönde etkilemesi ve eğitmesi için ders uygulamalarının etkili olması gerektiği vurgulanmıştır (Sunay, 1998). Bu faaliyetlerin yaratıcılık ve liderlik gibi becerileri işlevsel hale getirdiği ve mücadeleci, kararlı, tutarlı, üretken, saygılı ve hoşgörülü olma, kurallara uyma, işbirliği yapma, kendini disiplin altına alma gibi kişilik özelliklerini geliştirdiği görülmüştür (Kumartaşlı, 2010).

2. 1. 1. 5. Beden Eğitimi ve Spor Programının Yapısı

Okullarda öğretimin planlı ve programlı olarak yürütülebilmesi ve yetiştirilen öğrencilerin istenilen özelliklere donanık hale gelebilmesi için eğitim programına ve program uygulama gücüne sahip alanında iyi yetişmiş öğretmenlere ihtiyaç vardır. Öğretimde öğrencilerin sahip olması gereken nitelikler için yol gösteren uzun vadeli planlara program denir. Eğitim programı, öğrenciye okul içinde ve okul dışında önceden planlanan etkinliklerin sağladığı kalıcı öğrenim yaşantılarından oluşur (Demirel, 2004).

Beden Eğitimi ve Spor dersi ortaokul 5-8. sınıflarda okuyan öğrencilerin fiziksel etkinliklere ve spora katılmalarına ve bu süreçlerde bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak tüm eğitim süreçlerini içerir. Bu eğitim sürecinde öğrencilerin yaş düzeyi, hazırbulunuşlukları, ilgileri, beklentileri, gibi etkenlerin dikkate alınması gereklidir. Ders, öğrencilerin yaşıyla fiziksel özelliklerine uygun olan fiziksel etkinliklere ve sporlara katılacakları şekilde planlanır. Bu doğrultuda Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı, ortaokul 5-8. sınıflar düzeyindeki öğrencilerin gelişim ihtiyaçları ve eğitim öncelikleri göz önüne alınarak "Hareket Yetkinliği" ile "Aktif ve Sağlıklı Hayat" olmak üzere iki temel öğrenme ve gelişim alanı üzerine tasarlanmıştır. Aynı zamanda, "beden eğitimi ve spor" etkinliklerinin içindeki öz yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini geliştirme fırsatlarından etkili bir şekilde yararlanmak için bu boyutlarla ilgili kazanımlara da Öğretim Programı'nda yer verilmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018, s.13).

2. 1. 1. 5. 1. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları

Okullarda genel eğitimi oluşturan diğer derslerde olduğu gibi beden eğitimi ve spor dersi öğretim programlarında da zaman zaman değişiklikler ve iyileştirmeler yapılmaktadır. Bu bağlamda 2006 yılında itibaren ilköğretim ve ortaokul programları 4 kez (MEB, 2006; MEB, 2013; MEB, 2017; MEB, 2018) değişikliğe uğramıştır. NASPE beden eğitiminde öğrenciler ne bilmeli ve neler yapabilmeliler soruları ile ilgili ulusal standartlar geliştirmişlerdir (Metzler, 2017; Pangrazi, 2012). Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programlarında yapılan bu değişiklik ve iyileştirmelerde, yapılandırmacı anlayış benimsenmiş ve NASPE standartları temelli öğretim programlarından (MEB, 2006), çıktı temelli program anlayışına (MEB, 2013; MEB, 2017; MEB, 2018) geçilmiştir (Mirzeoğlu 2017).

Bu bağlamda Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın amacı; öğrencilerin hayatları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı hayat becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte öz yönetim becerileri, sosyal becerileri ve düşünme becerilerini de geliştirerek bir sonraki öğrenim düzeyine hazırlanmalarınıdır.

Bu amaç doğrultusunda, Beden Eğitimi ve Spor dersini alan öğrencilerin aşağıdaki program çıktılarına ulaşmaları beklenmektedir:

1. Çeşitli fiziksel etkinliklere ve sporlara özgü hareket becerilerini geliştirir.
2. Hareket kavramlarını ve ilkelerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
3. Hareket stratejilerini ve taktiklerini, çeşitli fiziksel etkinliklerde ve sporlarda kullanır.
4. Sağlıklı hayatla ilgili fiziksel etkinlik ve spor kavramlarıyla ilkelerini açıklar.
5. Sağlıklı olmak, sağlığını geliştirmek için fiziksel etkinliklere ve sporlara düzenli olarak katılır.

6. Beden eğitimi ve sporla ilgili kültürel birikim ve değerlerimizi kavrar.
7. Beden eğitimi ve spor yoluyla öz yönetim becerilerini geliştirir.
8. Beden eğitimi ve spor yoluyla iletişim becerileri, iş birliği, adil oyun (fair play), sosyal sorumluluk, liderlik, doğaya duyarlılık ve farklılıklara saygı özelliklerini geliştirir (MEB, 2018, s.9).

2. 1. 1. 6. Beden Eğitiminin Gelişim Alanlarıyla İlişkisi

2. 1. 1. 6. 1 Bilişsel Gelişim İle İlişkisi

Bilişsel beceriler, akademik performans ve okul hazırbulunuşluğu için çok önemlidir (Best, Miller ve Naglieri 2017). Ergenlik süresince büyümeye devam eden beynin çeşitli bölümleri tarafından desteklenir (Gogtay, Giedd ve Lusk, 2004).

Bu gelişim penceresi tecrübe için büyük fırsat sunar (Giedd, Blumenthal ve Jeffries, 1999). Özellikle beynin yapısal ve fonksiyonel durumu çevresel faktörler tarafından zenginleştirilmiş olumlu bir etkiye sahip olabilir. Örneğin; fiziksel aktivite esnasında olumlu çevresel şartlar var ise beyin kendini otomatik olarak yapısal ve işlevsel olarak hazırlıyor. Fiziksel aktivite beyin gelişimini olumlu yönde etkileyen potansiyele sahip anlama fırsatlarımızı ilerletmek ve geliştirmek adına önemlidir. Fiziksel aktivitenin ruhsal ve fiziksel yararları gittikçe kabul edilir olmuştur. Sonuç olarak artık fiziksel aktivitenin hem fiziksel hem de ruhsal katkısı yadırganamaz bir gerçektir (Kobilu, Liu ve Gandhi, 2011).

Bilinen bir gerçek varsa o da fiziksel aktivitenin büyük ölçüde bilişsel ve akademik başarı üzerinde olumlu etkiye sahip oluşudur (Biddle, Asare, 2011). Son yıllarda bu konu üzerinde yayınlanan birçok makale ve röportaj fiziksel aktivitenin, beynin bilişsel sağlığı ve işleviyle bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır (Álvarez, Pesce ve Cavero, 2017).

Sağlıklı bir vücudun sağlıklı bir zihni doğurduğunu ve fiziksel aktivitenin çocuklarda entelektüel gelişimi destekleyebileceğini iddia eden uzun bir gelenek vardır. Bununla birlikte, bazı ebeveynler tarafından, beden eğitimi dersi öğrencilerin akademik başarı ve sınav sonuçlarına olumsuz etki olduğu konusunda artan bir endişeleri bulunmaktadır.

Araştırmacılar, beden eğitimi ve sporun beynin kan akışını hızlandırarak, zihinsel uyanıklığı arttırarak, motivasyon ve özgüveni arttırarak öğrencilerin akademik performanslarına olumlu etkileri olduğunu öne sürmektedirler. Bununla birlikte, mevcut çalışmalar hem yetişkinler hem de çocuklar için genel işlevsellik ve düzenli fiziksel aktivite arasında olumlu bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Okullardaki fiziksel eğitimin akademik performansı etkileyip etkilemeyeceğini belirlemeye çalışmadan önce, fiziksel aktivitenin hangi yönlerinin bilişsel fonksiyonun yönlerini etkilediğini ve bilişsel işlevdeki değişikliklerin akademik başarı ile nasıl ilişkili olduğunu belirlemek önemlidir. Okul temelli fiziksel eğitim de büyük bir motor beceri geliştirme bileşenine sahip olma eğilimindedir ve aerobik egzersizin etkisinin sınırlı kanıtına da vurgu yapar (Fisher, 2008).

2. 1. 1. 6. 2. Sosyal ve Duyuşsal Gelişim İle İlişkisi

Beden eğitimi ile sosyal ve duygusal öğrenim arasındaki bağlantı şu şekildedir; spor yoluyla yaşam becerileri gelişimi, sosyal ve duygusal öğrenimi beden eğitimi öğretim programına entegre etmek için bir imkan sağlar. Yaşam becerileri, hedef belirleme, duygusal kontrol, özgüven ve hem sporda kolaylaştırılabilecek veya geliştirilebilecek hem de spor dışı ortamlarda da kullanılmak üzere aktarılabilecek sıkı iş ahlakı gibi özellikler ve beceriler olarak tanımlanmıştır (Gould ve Carson, 2008). Yaşam becerileri, davranışsal (akranlar ve yetişkinlerle etkili iletişim kurma) veya bilişsel, (etkili kararlar alma) kişilerarası (iddialı olmak) veya içsel (amaç saptama) olabilir (Danish, Taylor, Hodge, ve Heke, 2004).

Olumlu gençlik gelişimi, gençlerde istenen sayıda yeterlilik veya sonucun geliştirilmesine odaklanan literatürde kullanılan başka bir terimdir. Bu tür yetkinlikler; farklı eğitim ve çalışma ortamına nasıl adapte olabileceğini öğrenme iyi bir geleceğe sahip olma, özsaygıyı geliştirme ve duyarlı bir birey olmayı içerir (URL-3, 1995). Spor ortamında olumlu gençlik gelişimi, sağlıklı alışkanlıkları öğrenmeyi ve fiziksel olarak formda olmayı gerektirir. Beden eğitiminde sosyal, duygusal becerileri öğrenme ve hayata geçirmenin sonuçlarını incelemek amacıyla yapılan bir araştırma da sosyal sorumlulukta, amaç bilgisinde ve sosyal çıkarlarda artış olduğunu göstermiştir (Brunelle, Danca ve Forneris, 2007). Hodge 'un belirttiği gibi karakter öğretilir, sporla yakalanmaz. Beden eğitimi ve spor gençlere yaşam becerilerini öğretebilmek için çok uygun bir ortamdır. Çünkü beceri geliştirme bu zeminde normu (kuralı) olan ve toplumun da değer verdiği bir aktivitedir. Ayrıca çocuklar ve gençler bu aktiviteye katılmaya heveslidir. Sıkı çalışma ve gayretle net sonuçlar sunar. Dahası, sosyal ve duygusal becerilerin hem öğretmenler hem de öğrenciler için özel bir önemi vardır. Sosyal, duygusal açıdan yetkin davranışlar, beden eğitimi derslerinin önemli hedefler ve araçlarından olan destekleyici öğrenme ortamı, olumlu deneyimler ve eğlenceli ders ortamı yaratmakta yardımcıdır (Lintunen ve Kuusela, 2007).

Beden eğitimi derslerinde olumlu deneyimler yaşayan ve zevk alan öğrenciler, yaşam boyu egzersiz etkinliği uygulaması için iyi bir temele sahip olurlar. Ayrıca, beden eğitimi dersleri eylem odaklı olduğu için öğretmenleri öğrencilere faydalanabileceği birçok etkileşim ve gerçek yaşam koşulları sağlarlar. Yaşam becerileri sadece spora katılmakla ortaya çıkmaz. Etkili programlar ve yaklaşımlarında mutlaka birbirini izlediği açık ve nettir. beceri hedeflerine ulaşmak için, aktif öğrenme biçimlerini kullanan, kişisel veya sosyal beceriler geliştirmeyi hedefleyen sıralı bir dizi etkinlik önermektedir. Bu nedenle, beden eğitimi müfredatının, özellikle de sosyal ve duygusal öğrenim bağlamında etkili bir şekilde sunulmasını sağlamak için iyi bir kavramsallaştırılmış program gereklidir (Casel, 2005).

2. 1. 1. 6. 3. Fiziksel ve Psikomotor Gelişim İle İlişkisi

Okullar, çocuklarda gençlerde fiziksel becerilerin geliştirilmesi ve fiziksel aktivite sağlanması için temel sosyal kurumdur (Sallis, McKenzie, Alcaraz, Kolody, Faucette ve Hovell, 1997). Pek çok çocuk için okul, hem beden eğitim ve spor derslerinde hem de okul sonrası aktivitelerde fiziksel olarak aktif olmak için en uygun ortamlardır. Okul merkezli beden eğitimi ve spor programı öğretmenlere, güvenli ve destekleyici ortamda bütün çocuklara yapılandırılmış bir yöntemle yaşam boyu bilgi ve becerilerini fiziksel aktivite ile tanıştırmaya olanağı sunar (Telama, Yang, Laakso ve Viikari, 1997). Bu tür etkinliklere düzenli katılım, daha uzun ve daha iyi bir yaşam kalitesi, çeşitli hastalık risklerinin azalması ve birçok psikolojik ve duygusal fayda ile ilişkilidir (Sallis ve Owen, 1999). Ayrıca, hareketsizliğin, gelişen dünyada yaşam standartlarını düşürdüğünü, sakatlığa ve ölüme neden olan en belirgin sebeplerinden biri olduğunu çalışmalar ortaya koymuştur. Yine çalışmalarda ortaya çıkan gerçekte şudur ki diyabet, kan basıncı, kemik sağlığı obezite de dahil olmak üzere birçok hastalıkla bağlantısı olduğudur. Beden eğitimi ve sporda geliştirilen tüm temel hareket becerileri, neredeyse bütün spor ve fiziksel aktivitelerde yer alır (Bailey ve Martin, 1994). Temel hareket becerilerinde güçlü bir temel geliştirmiş olanlar hem çocukluk döneminde hem de tüm yaşamı boyunca aktif olduğuna dair kanıtlar vardır (Okely, Booth ve Patterson, 2001).

Fiziksel dürtü, çocukluk gelişimi için çok önemlidir (Trudeau ve Shephard, 2008). Çocukların öz farkındalıklarının ve dış dünyayla ilgili farkındalıklarının farkına varması motor keşiflerle gerçekleşir. Hem zihinsel hem de motor aktivitelerle ilgili kademeli olarak beceri kazanılması psikomotor gelişim olarak tanımlanır. Bu nedenle çocukluk döneminde aktif bir yaşam tarzı, fiziksel, bilişsel ve zihinsel sağlığa faydalıdır (Chaddock ve ark. 2013; Tomporowski, Davis, Miller ve Niglieri, 2008).

Motor deneyimler, çocuğun didaktik öğrenimine adaptasyonu için hayati bir önem taşır ve düşünmeyi teşvik edebilir (Thompson, 1996). Lubans, Morgan, Cliff, Barnett ve Okely (2010) ve Cools, Martelaer, Samaey ve Andries'e (2009) göre, fiziksel, bilişsel ve sosyal becerilerinin gelişimi teşvik edildiği göz önüne alınırsa, hareket erken çocukluk döneminde çok önemlidir. Farklı günlük yaşam durumlarında özerkliklerini kazandıkları için hareket, çocukların aktif yaşamlarının kalbinde yer almaktadır.

Öğrenme güçlüğünü önlemek için özel ve gerekli becerilerin geliştirilmesi çok önemlidir. Erken yaşta, 3 ila 5 yaş arası, okul öncesi çocuklar vücudun kademeli kontrolünü sağlayan bir dizi motor beceri kazanırlar. Çocukların büyüme ve gelişme için ihtiyaç duydukları becerilerin bir kısmı bu yaşta doğal hareketlerle kazanılır. Bu dönem, temel hareket becerilerinin gelişimi için önemlidir (Gallahue ve Donnelly, 2003).

Çoğu okul öncesi çocuğunun doğal olarak meraklı olduğu ve genellikle oynamayı ve keşfetmeyi sevdiği göz önüne alındığında, bu hareket becerileri çok kolay öğrenilir; özellikle teşvik edildiğinde oynama ve fiziksel olarak aktif olma fırsatları verildiğinde. Okullar ve kreşler bu saf keşif anları için ideal ortamı sağlar. Bununla birlikte, eğitimlerinden sorumlu olanların (yani, ebeveynler, öğretmenler ve eğitimciler) uygun öğrenme fırsatları yaratması gerekir (Venetsanou ve Kambas, 2010). Bu nedenle, çocukların uygun yerlerde farklı motor uygulamalarını, özel malzemelerle ve öğretmenlerle belirli eğitim etkinlikleri yapması tavsiye edilmektedir. Bu etkinlikler beden eğitimi derslerinde yapılabilir. Fiziksel aktivite, çocukların normal büyümesi ve gelişimi için kritik öneme sahiptir ve ilkökul sınıflarındaki üstün akademik başarı ile açıkça ilgilidir. Okul çağındaki çocuklarda motor beceriler, zeka katsayısı, akademik başarı, sözel ve matematik testleri, gelişim düzeyi ve akademik başarıyı içeren fiziksel aktivite ile bilişsel işlev arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur (Becker, McClelland, Loprinzi ve Trost, 2014; Castelli, Hillman, Buck ve Erwin, 2007; Chomitz vd., 2009).

2. 1. 1. 6. 4. Ahlak, Karakter ve Değerler Eğitimi İle İlişkisi

Eğitimin başlangıcında da hedeflerinin temelinde de insan vardır. Buna bağlı olarak eğitimin vazgeçilmez parçası olan spor, toplumun sağlığı, huzuru ve barışı için bireyin tüm gelişimine katkı sağlayacak biçimde programlanmalıdır. Eğitimde spora gereken önem veriliyor ise insanın karşılaması gereken zorunlu ihtiyaçları için gerekli ortam da sağlanıyor demektir. Sosyal yönden yeterli doyuma ulaşan insan, eğitime, toplumsal idealleri benimseyip bunların gelişimine katkı sağlamaya hazırdır (Erdemli, 2008).

Sporda, sosyal ve ahlaki olarak belirgin iki farklı karakter değeri vardır (Beller, 2002). Ahlaki davranışların keşfi ve tasviri, psikolojik rol teorisine dayanan daha kapsamlı bir sosyal davranış teorisidir (Goffman, 1959; Wright ve Taylor, 1971).

Toplumsal yaşantının temelini oluşturan sosyal karakter değerleri, sadakat, özveri, fedakârlık, takım çalışması ve vatanseverlik; ahlaki değerler ise dürüstlük, adalet, adil oyun ve sorumluluk olarak sıralanabilir (Lumpkin ve Stokowski, 2011; Stoll ve Beller, 2000). Bu değerler kişiye hem kendini hem de başkalarını tanıma fırsatı sağlayan yoğun yaşantılarla elde edilir. Spor da bunun en güzel örneğidir. Spor ortamında kişi yeteneklerini tanımayı, başkalarına saygı duymayı, kazanmayı, kaybetmeyi, sorumluluk almayı, yardımlaşmayı, öğrenir (Öztürk, 1989).

Kişinin karakter eğitiminde, ahlaki, vatanseverlik ve sosyal gelişiminde beden eğitiminin rolü önemlidir (Pehlivan ve Ada, 2011). Bu sebeple kişi sportif tercihlerini sahip

olduğu kişiliğe göre yapar (Bailey, 1975). Sportif faaliyetlerin karakterlerimizin ortaya çıktığı dönemlerden birini oluşturduğunu ifade etmiştir (Jones, 2005).

Eğitim faaliyetleri arasında yer alan sporu, eğitim ve ahlaki yönden değerlendirecek olursak; bir takım ortak amaçları, değerleri dile getirebilme ve takdir edebilme duygusunu ön plana çıkarmaktadır. Bununla birlikte işbirliği yapabilme, sorumluluk alabilme ve anlayışla karşılama kabiliyetlerini de geliştirir (Altın ve Özsarı, 2017).

Spor ve ahlaki değerler birbirleriyle ilişki içindedir. Sportif kavramları belirleyen prensipler ve nitelikler aynı zamanda kişinin yaşam biçimini ve ahlakını da belirlemektedir. Sportmenlik olarak belirlenen davranışların ortaya çıkmasında bireyin aldığı eğitimle birlikte kültür ve kişilik özelliklerinin de önemi olduğu ifade edilmektedir. Bu nedenle bireyin kültürüne ve kişilik özelliğine göre eğitim verilmesi sportmenlik olarak tanımlanan davranışlarının ortaya çıkmasına katkı sağlayacaktır (Koç ve Güllü, 2017; Karafil vd., 2017)

2. 1. 2. Eğitim Örgütleri ve Yönetimi

2. 1. 2. 1. Okul Yönetimi

Okuldaki beden eğitim programının hedefe ulaşmasında fiziksel aktivitelerin yaşam boyu sürdürülebilir hale gelmesindeki başlıca görevi beden eğitimi ve spor öğretmenleri alır (Tamer ve Pular, 2001). Amacına uygun bir beden eğitimi ve spor dersinin işlenebilmesi için birçok unsur vardır. Okul idarecileri, mevcut fiziki şartlar, öğrenci ve velilerin derse yönelik ilgi ve tutumları, öğretmenlerin motivasyonu verimli bir ders sürecini etkileyen önemli etmenlerdir. Okul yönetiminin beden eğitimi ve spor derslerinin uygulanmasına yönelik ilgi ve tutumları beden eğitimi öğretmenlerinin amaçlarına ulaşmasını etkileyen faktörlerdendir. Değişen ve gelişen dünyada her alanda bir yenilenme söz konusudur. Yönetim anlayışındaki uygulamalar geleneksellikten kurtulup daha modern ve ileri bir anlayışla yer değiştirmektedir. Eğitimde verimliliği arttırmada, öğretmenlerle bütünlük içinde çalışabilecek ve sınırlı kaynakları etkili kullanma adına idareci tutumu belirleyici unsurdur (Çelik, 2008).

İdarecilerle öğretmenlerin beraber çalışmaları sayesinde beden eğitimi öğretmenlerinin arzu ve taleplerine olumlu cevap verebilmesi; istenilen hedef doğrultusunda öğretmene ve derse büyük fayda sağlayacaktır.

Okullarımızda fiziksel aktivitelerin ve beden eğitimi derslerinin etkili biçimde uygulanmasına olanak sağlayacak tesis sayısı çok azdır. Artık okullarda bu tesisler sınıflar kadar büyük önem taşımakta ve birbirinden ayrılmaz bir bütün olarak görülmektedir (Uğur, 2006). Bu tesisler sayesinde öğretmenler, hem birçok konu ve alanda eğitim vermiş olacaklar hem de öğrencilerin değişik materyal ve malzemelerle farklı öğrenme yaşantılarına imkan sağlayacaktır (Arslan ve Sümbül, 2006).

2. 1. 2. 2. Okul Yöneticisi

"Okul yönetiminin işleyişine yön verenler yöneticileridir. Okulun tüm insan gücünden, madde kaynaklarından üst seviyede verim alarak belirlenen misyona göre okulu yönetmek, okul yöneticisinin başlıca görevidir" (Taymaz, 1995, s. 21). Okul yöneticisi çalışanları arasındaki iletişimi güçlendiren okul içi süreci yöneten, düzenleyen ve sonuç olarak yapılan tüm faaliyetleri değerlendirerek okulu başarılı bir seviyeye ulaştıran kişidir (Başar, 1995). Okulun, yapısını yaşatan ve havasını koruyan iç unsurların lideri okul yöneticisidir (Akçay, 2003).

Spor; sosyal, kültürel ve ekonomik ilerlemenin en önemli öğelerinden biridir, bireyin bir bütün olarak gelişimine katkı sağlar aynı zamanda evrensel anlamda eğitim ve sosyalleşme unsurudur. Toplumdaki her bireyin sporu bir yaşam felsefesi haline getirmesindeki en büyük etken gençlik yıllarında spor imkânlarına kavuşmuş olması ile bağlantılıdır. Bu sebeple yaşam alanlarıyla bütünleşmiş, doğru planlanmış, spor sahalarına ve tesislerine gerekli alt yapıya ihtiyaç vardır (Aydemir, 2014).

2. 2. Literatür Taramasının Sonucu

Alandaki yoğun araştırmaların bir sonucu olarak, yurt dışında yapılan çalışmalar genel olarak nitel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak okul kaynakları, öğretmenlerin tutumları ve öğrencilerin derse katılma motivasyonları ile ilgili sorunların tespit edildiği, bununla birlikte, fiziksel olarak aktif olan akademik dersler, öğretmen tarafından ekstra hazırlık süresi gerektirmeksizin maliyet açısından verimli ve eğlenceli olduğu ayrıca akademik performansın ve katılımın artmasına neden olduğu sonucuna varılmıştır.

Yurt içinde yapılan çalışmalarda ise genel olarak nicel araştırma yöntemleri kullanılmış olup nitel araştırma yöntemleri ile yapılan araştırmalara çok az rastlanılmıştır. Yapılan araştırmaların sonucu olarak beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitim ve spor dersi uygulama aşamasında karşılaştıkları sorunların; okulların fiziksel yetersizlikleri, spor salonu olmaması, bütçe kısıtlılıkları, malzeme ve materyal eksikliği, ders saati yetersizliği, okul yönetimlerinin derse karşı olumsuz bakış açısı, lisans eğitiminden kaynaklanan sorunlar, müfettişlerin dersi değerlendirecek nitelikte olmamaları, kalabalık sınıf mevcutları, öğrencilerin derse karşı ilgisiz olmaları, zihinsel becerilerin, yetenek derslerinin ölçülmesi ve değerlendirmesinin tam anlamı ile bilimsel olması açısından okul idaresi ve öğretmenlerin bazen yetersiz olabilmesi, öğrenci velilerinin sınav odaklı akademik başarıyı artırıcı faaliyetlere, davranış merkezli eğitim faaliyetlerine oranla daha çok önem vermesi, olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca okul yönetimlerinin dersi gereksiz görmesi, velilerin

derse karşı olumsuz bakış açısı olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sorunların beden eğitimi ve spor dersinin öğretim stratejilerini ve uygulamalarını zorlaştırdığı dersin hedeflerine ulaşılamadığı tespit edilmiştir.

2. 2. 1. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Zhu, Ennis ve Chen'in (2009), yaptıkları araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin yapılandırmacı bir beden eğitimi dersini uygularken karşılaştığı zorlukları incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmada etnografik vaka analizi modeli uygulanmıştır. Çalışmaya Amerika'da bir ilköğretim kademesindeki öğrenci grubu katılım sağlamıştır. Bunun yanında gözlem tekniği uygulanarak 75 ders incelenmiş ve 8 röportaj da kayıt altına alınarak araştırmanın içinde yer almıştır. Araştırmanın sonucunda 2 temel sorun ortaya çıkmıştır. Bunlardan birincisi; beden eğitimi dersini uygulama ortamını sınırlandıran okul imkânları ve kısıtlamaları ikincisi de; öğretmenin yönetmeliğe karşı olan tutumu. Sonuç olarak yapılandırmacı bir beden eğitimi müfredatının uygulanması aşamasında öğretmenin buna hazır olması, derse bakış açısı, motivasyonu ve aynı zamanda okul ortamının imkânları müfredatın uygulamasında etkilerinin olduğu tespit edilmiştir.

Wanyama (2011), yaptığı çalışmada Viktoryalı ve Kenyalı ortaokul beden eğitimi öğretmenlerini karşılaştırarak Kenyalı beden eğitimi öğretmenlerinin Viktorian bölgesindeki meslektaşlarından mesleki zorluklar noktasında neler yapılabileceğini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmada 4 tecrübeli beden eğitimi öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Çalışma ortaokullarda, beden eğitimi derslerinde öğretmen tecrübeleri ile müfredatı uygulamada yaşadıkları sorunları tespit etmek ve bu sorunlarla nasıl baş ettiklerini araştırmayı amaçlamaktadır. Sonuç olarak Viktorian bölgesi beden eğitimi öğretmenleri Kenyalı meslektaşlarından birçok bağlamda tecrübeli ve başarılı oldukları ortaya çıkmıştır. Her iki bölgedeki beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları zorluklar ve tecrübeler doğrultusunda okul yönetimleri ve eğitim kurumları diğer akademik derslerin rekabetinden dolayı beden eğitimi derslerinin sayısını azalttığı ve derse gereken önemi vermediği tespit edilmiştir.

Leirhaug'ın (2015), yaptığı çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor dersine katılımı ile öğrenci notları arasındaki bağlantıyı ortaya koymaktır. Çalışma Norveçte 15-19 yaşları arasında 1454 öğrenci katılımı sağlanmıştır. Veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak iyi bir beden eğitimi öğrenimine katılım öğrenci notları arasında olumlu bir etkiye sahiptir.

Dyrstad, Kvalq, Altsveit ve Skage'in (2018), araştırmalarında fiziksel aktivitenin derslerde uygulanmasını değerlendirmek ve uygulama aşamasındaki engelleri ve kolaylaştırıcıları belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu derslerin temel kolaylaştırıcılarının aktif

liderlik, öğretmen desteği, ders planlamasının kolaylığı ve öğrencilerin derse karşı olan pozitif yaklaşımları olarak belirlenmiştir. Temel engeller ise belirsiz beklentiler, ders saati ve öğretmenin bilgi yetersizliği olarak belirlenmiştir. Çalışma 5 okul yöneticisi, 13 öğretmen ve 30 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışmada fiziksel aktivite ile ilgili deneyimler ve bu deneyimleri etkileyen faktörler dikkate alınmıştır. Sonuç olarak fiziksel aktivitenin derslerde pozitif anlamda öğretici ve verimli bir uygulama olduğu tespit edilmiştir.

Gatti'nin (2018), çalışmasında sınıf mevcudunun beden eğitimi öğretmeni üzerindeki etkilerini tespit etmeyi ve çözüm önerileri sunmayı amaçlamıştır. Çalışma San Francisco'da 3 farklı okuldan 7 beden eğitimi öğretmeniyle gerçekleştirildi Kalabalık sınıf mevcudunun eğitim öğretim sürecine olumsuz bir etkisi olduğunu tespit etmiştir. Özellikle öğretmen ve öğrenci etkileşiminde, etkinliklerin uyarlanmasında, yönergelerin uygulanmasında olumsuz etkileri görülmüştür. Bununla birlikte kalabalık sınıfların sebep olduğu fiziksel ve zihinsel yorgunluktan dolayı öğretmen kayıtsızlığının meydana geldiği tespit edilmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin, öğretim sürecine olan motivasyonlarını arttırmak amacıyla bölgelerinde yapılacak seminerlerle desteklenmesi gerektiği sonucuna varmıştır.

Weatherson, McKay, Gainforth ve Jung (2017), çalışmalarında öğretmenlerin fiziksel aktivite uygulamasını gerçekleştirirken karşılarına çıkan engelleri tespit etmek ve bu engelleri öğretim sürecinde nasıl aştıklarını belirlemeyi amaçlamıştır. 13 öğretmen ile görüşme yapılmıştır. Görüşmelerde 832 madde not edilmiş ve sonuç olarak 1422 gözlemle çalışma sonuçlandırılmıştır. Çalışmanın sonucunda yüzde 75 ile çevresel şartlar, toplum baskısı, okulun kaynak ve ekipmanları, tecrübe ve programın amaçları en çok tartışılan konular olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca derse yeteri kadar zaman ayrılmadığı sonucuna da varmışlardır. Öğretmenlerin, yetersiz fonlar sebebiyle alternatif çalışmaları uygulayamadıklarını ve başarıyı ölçme ve değerlendirmenin bir standardının olmadığını da belirtmişlerdir.

Jenkinson ve Benson (2010), çalışmalarında beden eğitimi dersi uygulanırken karşılaşılan zorlukları incelemeyi amaçlamışlardır. Veri toplama sürecinde online anket uygulaması yapılmıştır. Araştırmaya Avusturalya'da ortaokullarda görev yapan 115 beden eğitimi öğretmeni katılım sağlamıştır. Araştırmanın sonucunda beden eğitimi dersi materyal yetersizliklerinin büyük ölçüde kurumsal kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu öğrencilerin derse katılımındaki muhtemel sorunun öğrencilerin derse meraklarını uyandırmakta kendilerinin zorlandıklarını dile getirdiler. Ayrıca öğrencilerin derse katılımın hem kendilerinin hem de akranlarının düşük ilgisinden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Penney (2001), İngiltere'de Beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları zorluklarla ilgili olarak çok fazla içerik bulmuştur. Penney beden eğitimi öğretmenlerinin

yeterince donanımlı olmadığını ve çoğunlukla gerekli kaynaklara ve olanaklara da sahip olmadıklarını belirtmiştir.

2. 2. 2. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Kul ve Hergüner (2018), çalışmalarında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin problemlerini tespit ederek bu problemlerin öğretmen performansını nasıl etkilediğini incelemiştir. Yapılan anket uygulamasına 127 beden eğitimi ve spor öğretmeni katılmıştır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin problemlere katılım algılarında cinsiyetler arası anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin meslekleri ile ilgili problemler, tesis materyal ve malzeme kaynakları ile ilgili sorunlar, okul ve veli ile ilgili sorunlarına katılma düzeylerinde anlamlılık görülmüş, performanslarına etki ettiği tespit edilmiştir.

Yılmaz (2012), çalışmasında beden eğitimi dersinin uygulama aşamasında karşılaşılan problemleri belirleyerek; okul yönetiminin, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, öğrencilerin derse karşı ilgi düzeylerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya ortaöğretim kurumlarında görevli 7 okul yöneticisi, 7 beden eğitimi öğretmeni ve 7 öğrenci olmak üzere toplam 21 kişi katılmıştır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, beden eğitimi dersine yeteri kadar önem verilmediği tespit edilmiştir. Ders gerektiği gibi işlendiğinde öğrenci gelişimine olumlu yönde etki ettiği görülmüştür.

Aydın (2017), tarafından yapılan araştırmada ilköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin beden eğitimi dersi hakkındaki düşüncelerini incelemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmanın örneklem grubunu 45 beden eğitimi öğretmeni ve 600 öğrenci oluşturmaktadır. Bu örneklem grubundaki öğrenci seçimi evreni temsil etmesi açısından her okulun, okul mevcudunun %10'u rastgele yöntemle belirlenmiştir. Araştırmada veri toplamak için 2 çeşit ölçek kullanılmıştır. Bunlardan ilki beden eğitimi dersi programı değerlendirme ölçeği diğeri ise beden eğitimi ve spor tutum ölçeğidir. Uygulanan programda cinsiyet internet kullanımı, sınıf mevcudu, meslekte bulunma yılı, spor tesisi ve malzeme yeterliliği, değişkenleri incelenerek ölçekteki diğer maddelerin bu değişkenler ile ilişkilerine bakılmıştır. Araştırma sonucunda beden eğitimi öğretmenlerinin programın geneliyle ilgili düşüncelerinde; programın genel değerlendirme puan ortalaması, yeni programı uygulamada, donanımın yeterlilik değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Programın genel amaçlarının yeterliliği puan ortalamasının, yeni programı uygulamada, donanımın yeterlilik değişkeni açısından anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme süreçleri puan ortalaması cinsiyet değişkenine göre arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Kadınların ölçme değerlendirme süreçleri puanı erkeklerin puanından

yüksek çıkmıştır. Diğer değişkenlerde istatistiki yönden anlamlı bir fark bulunmadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca; öğrenci anketlerinden derse karşı ilgi ve tutumun yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir.

Cihan ve Taşkın (2018), çalışmalarında beden eğitimi ve spor dersi öğretim programları hakkında bilgi edinmeyi amaçlamıştır. Amaç doğrultusunda; ortaokul öğrencileri ile beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin program hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Betimsel tarama yöntemine dayanan araştırmanın örneklemini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Edirne ilinde öğrenim gören ortaokul öğrencileri ile beden eğitimi öğretmenleri oluşturmuştur. Çalışmadan elde edinilen verilere göre öğrencilerin derse karşı olumlu bir bakış açısına sahip olduğu, ders içindeki oyun içerikli uygulamalardan zevk aldığı bu nedenle kendilerini rahat hissettikleri belirlenmiştir. Erkek öğrenciler BE ve spor derslerini kız öğrencilere oranla daha çok sevdikleri, haftalık ders saati sayısına göre farklılaştıkları, beden eğitimi öğretmenleri BE öğretim programını uygulanabilir düzeyde bulmadıkları tespit edilmiştir. Okullardaki malzeme ve materyal eksikliği, öğretim programı hakkında yeterli bilgiye sahip olmama, BE öğretmenlerini program hakkında olumsuz bir bakış açısına yönlendirdiği belirlenmiştir.

Dalaman (2010), araştırmasında ilköğretimin ilk kademesindeki beden eğitimi ve spor dersi programı kazanımlarının gerçekleşme düzeylerini incelemeyi amaçlamıştır. Öğretim programı kazanımlarını öğrenciye aktarmada cinsiyet, şehir, ilçe, meslekte bulunma yılı, mezun olunan bölüm değişkenlerine göre farklılıklarının tespiti yapılarak, istatistiki olarak değerlendirmeleri yapılmıştır. Çalışmanın örneklem grubu 175 beden eğitimi ve 3117 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Veri toplama sürecinde 4 bölümden oluşan anket uygulaması yapılmıştır. Araştırma sonucunda beden eğitimi öğretmenlerinin derse yönelik görüş ve tutumlarının olumlu olduğu, sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi derslerini işlerken zorluk çekmedikleri, ancak beden eğitimi öğretmenlerinin birinci kademedeki BE dersini işlerken zorlandıkları tespit edilmiştir. Bunun yanında eğitim müfettişlerinin teftiş sırasında beden eğitimi dersini çok fazla önemsemedikleri ortaya çıkmıştır. Beden eğitimi dersi kazanımlarının birçok öğretmen tarafından gerçekleştirilemediği tespit edilmiştir.

Bal (2010), yaptığı çalışmada beden eğitimi dersinin uygulanmasındaki yetersizliklerin giderilmesinde öğretmenlerin ve okul yönetiminin rolleriyle ilgili bir takım değişkenlere uygun olarak görüşlerinin değerlendirilmesini amaçlamıştır. Veriler anket uygulaması yöntemi ile toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda beden eğitimi öğretmenleri haftalık ders saatinin yetersizliği sebebiyle verimli ders işleyemediklerini ve ders içeriğinde, öğrenme yaşantılarında fiziksel kapasiteyi geliştirici oyunlara yer verdikleri sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca okul idarecileri ve öğretmenleri bilim ve teknolojiyi takip ettiği, derslerinde bilimsel

yönden geçerli bilgi ve değerlere yer vererek öğrenci gelişimlerine katkı sağladıkları ortaya çıkmıştır.

Taşmektepligil, Yılmaz, İmamoğlu ve Kılıcıgil (2006), yaptıkları çalışmada İlköğretim beden eğitimi dersi hedeflerinin gerçekleşme düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklem grubu, 300 öğrenci ve 93 beden eğitimi öğretmeninden oluşmuştur. Çalışmanın sonucunda, müfredatta öngörülen genel ve özel amaçlara ulaşmak için haftalık ders saatinin yetersiz olduğu, öğretmenler tarafından hazırlanan planların müfredatın tamamını temsil etmediği, okulların fiziksel ve malzeme olarak eksik olduğu spor etkinliklerine okul yönetimlerinin destek olmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçların beden eğitimi derslerinin işlevselliğini mevcut durumdan daha iyi seviyelere taşımak için okulların ortak kullanımına açık spor tesisi inşa edilmesi, dersin seçmeli olarak uzman öğretmenler tarafından verilmesinin uygun olacağını belirtmiştir.

Yılmaz ve Cihan (2018), tarafından yapılan çalışmada beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi ve fiziksel etkinlik derslerinin uygulama engellerine ilişkin algılarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmaya Antalya'da görev yapan 365 beden eğitim öğretmeni ve 521 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmanın sonucunda okulların malzeme, spor alanları, tesisler yönünden yetersizliği ayrıca maddi sıkıntılar ve derse yeteri kadar önem verilmemesi gibi engeller, dersin ve fiziksel aktivitelerin uygulanmasında öğretmenler için büyük bir sorun olarak görülmektedir.

Ayan ve Tamer'in (2010), ilköğretim okullarındaki beden eğitimi ve spor dersinin; ders işleniş esnasında karşılaşılan sorunları ve ders öğretmenlerinin beden eğitimi veya sınıf öğretmeni olması yönünden dersin amaçlarına uygun bir şekilde işlenememesinin nedenlerini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın sonucunda ilköğretimde beden eğitimi öğretmeni sayısının yeterli olmadığı, sınıf öğretmenlerinin almış oldukları eğitim yönünden kendilerini yeterli görmedikleri, dersi doğru ve tam işleyemedikleri, öğrencilerin birinci kademedeki ikinci kademeye geçişte yeterli fiziksel gelişime sahip olmadıkları, ilköğretim birinci kademedeki derslerin beden eğitimi öğretmenleri tarafından yürütülmesi yönünde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca beden eğitimi ders saatinin yeterli olmadığı, sınıf mevcutlarının fazla olduğu, okullarda yeterli spor alanı, materyal ve donanım olmadığı tespit edilmiştir. Bu sebeplerle derslerin amacına uygun olarak işlenemediği sonucuna varılmıştır.

Havadar ve Taşdan (2015), yaptıkları çalışmada temel eğitim kurumlarında görevli spor eğitimi alan öğretmenlerin beden eğitimi programları ile ilgili düşüncelerini belirlemek ve ortaya çıkan problemlere yönelik çözüm önerileri sunmayı amaçlamışlardır. Araştırmaya 126 beden eğitim öğretmeni katılmış olup, veriler uyarlaması yapılan 5'li likert tipi ölçek formu ile elde edilmiştir. Araştırma bulgularının yorumlanması ile programın amaç, kazanım, tema, öğrenme, öğretme ve ölçme değerlendirme boyutları yönünden, yüzdelik ve skor ortalamaları

olarak uygun olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak yenilenen öğretim programı beden eğitimi öğretmenleri açısından pozitif yönde bir değişim olarak görülmektedir.

Ulucan, Türkçapar ve Cihan (2012), tarafından yapılan araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin görevi esnasındaki mesleki sorunlarını; öğretmenlerin almış olduğu eğitim, okul yönetimi, okulun fiziksel şartları, öğrenciler ve veli ilgisi yönünden, tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu Kırşehir ilinde görevli 84 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, problem tarama ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Sonuç olarak beden eğitimi öğretmenlerinin meslek yaşantılarındaki sorunların puan tespitinde tümünün alt boyutlarda orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine göre yönetimle alakalı sorunların alt boyutunda, okul ve fiziki şartlarla alakalı sorunların alt boyutunda anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Tatal (2014), yaptığı çalışmanın amacı okul idarecilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi ve bunların sonuçlarına göre idarecilerin tutumlarını belirleyip, önerilerde bulunmaktır. Nicel ve nitel yöntemlerin kullanıldığı çalışmaya toplamda 380 okul yöneticisi katılmıştır. Araştırmanın sonucunda hem olumlu hem de olumsuz yönde tutum olduğu tespit edilmiştir. Olumlu yönetici tutumlarından biri beden eğitimi ve spor dersinin önemli olduğu yönündedir. Ayrıca öğrencilere sosyal, fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimlerine büyük katkı sağladığını dile getirmişlerdir. Beden eğitimi öğretmeninden kaynaklı olumsuz tutum içinde olan yöneticilerin yanı sıra okulda gürültü ve ses olmasından rahatsız olan okul yöneticilerinin de olduğu tespit edilmiştir.

Keske (2007), çalışmasında ilköğretim kurumlarında görevli beden eğitimi öğretmenlerinin, ders işlerken kullandıkları yöntemlerin uygulanmasındaki problemleri tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmanın evreni ilköğretim kurumlarında görevli 106 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenlerin tercih ettikleri yöntemler ile kıdem yılları arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Mesleğe yeni başlayan öğretmenler yönlendirilmiş buluş yöntemini tercih ederken, 10 yıl ve üzeri meslekte bulunan öğretmenler değerlendirme yöntemini kullanarak daha iyi sonuçlar elde ettiğini belirtmişlerdir.

Ceylan (2006), yaptığı araştırmada sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersiyle ilgili tutumlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmaya ilköğretim okullarında görev yapan 506 sınıf öğretmeni katılmıştır. Bu çalışmanın verileri anket yöntemi uygulaması yapılarak toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi için yeterli donanıma sahip olmadıkları tespit edilmiş ve ilköğretim birinci kademesinde beden eğitimi ve spor derslerini branş öğretmenlerinin vermesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Demirhan, Bulca, Saçlı ve Kangalgil (2014), yürüttükleri çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin dersin uygulama aşamasındaki problemlerini belirlemek ve çözüm önerileri sunmayı amaçlamışlardır. Araştırmanın örneklemini, 16 beden eğitim öğretmeni

oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda; okul yönetimlerinin beden eğitimi derslerine yeteri kadar önem vermediği belirlenmiştir. Müfettişlerin dersi değerlendirecek yeterlilikte olmadığı kanısına varılmıştır. Velilerin derse karşı ilgisiz oldukları, ayrıca beden eğitimi öğretmenlerinin özlük hakları ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları, öğrencilerin derse uygun kıyafet getirmedikleri, kız öğrencilerin derse yeteri kadar ilgi göstermedikleri tespit edilmiştir. Okulların beden eğitimi dersi işleyecek fiziksel yeterliliğe sahip olmadığı, malzeme yetersizliği, ders saatlerinin hedef amaçlara ulaşmada yeterli olmadığı, sınıf mevcutlarının fazla olduğu, üst kuruma geçişte sınav sisteminin olması sebebiyle öğrencilerin dershaneye gitmesi ve okul sonrası yapılan egzersiz çalışmalarına katılmadığı saptanmıştır. Spor kültürünün gelişmesi ve beden eğitimi dersinin önemi bireylere kavratacak eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Beden eğitimi ve spor dersinin amacına uygun bir şekilde verilebilmesi için okullara tesis, araç-gereç temin edilmeli, haftalık ders saatinin artırılması sorunlara çözüm olabileceğini dile getirmişlerdir.

2023 eğitim vizyonu Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü ocak ayı çalıştay (2019), raporunda; "öğrencilerin sosyal, kültürel ve sportif etkinlikleri izlenecek, eğitim kalitesinin artırılması için ölçme ve değerlendirme yöntemleri etkinleştirilecek, kademeler arası geçiş sınavlarının eğitim sistemi üzerindeki baskısı azaltılacak, yeterlilik temelli ölçme değerlendirme yapılacak" hedefleri belirlenmiştir. Bu doğrultuda Trabzon ilinde tespiti yapılan sorun alanlarının, öğrenci velilerinin sınav odaklı akademik başarıyı artırıcı faaliyetlere, davranış merkezli eğitim faaliyetlerine oranla daha çok önem vermesi, öğretmen altyapı ve kapasitesinin yetersizliği, müfredat ve kazanım temelli değerlendirme sürecinin vizyon belgesindeki değerlendirme felsefesi ile bazı alanlarda örtüşmemesi, ders saatleri ve fiziksel şartların yeterli olmaması, öğrenci ile velinin not alışkanlığı ve algının değişme sürecinde karşılaşılabilecek direnç, illerin demografik açıdan farklı özellikler göstermesi nedeni ile özellikle eğitimde belli seviyelerin altında kalan öğrencilerin ebeveynlerinin diğerleri ile aynı oranda katkı sağlayamaması, il ölçme değerlendirme merkezlerinin alanların bir kısmında kapasite anlamında yetersiz olması, teknoloji ve dijital yeterlilik konusunda okul ve veli ayağında eksikler yaşanabilmesi, zihinsel becerilerin, yetenek derslerinin ölçülmesi ve değerlendirmesinin tam anlamı ile bilimsel olması açısından okul idaresi ve öğretmenlerin bazen yetersiz olabilmesi, süreç odaklı değerlendirmede kaynak eksikliği olduğu sonucuna varılmıştır.

3. YÖNTEM

3. 1. Araştırma Modeli

Beden eğitimi ve spor dersinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların tespit edilmesi amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışmalarının özelliği "güncel bir olgu, olay, durum, birey ve gruplar üzerine odaklanılıp, derinlemesine incelemeye çalışmasıdır" (Bassegy, 1999; Stake, 1995; Yin, 1994, akt: Ekiz, 2003, s. 43). "Durum çalışmaları nicel veya nitel yaklaşımla yapılabilir. Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğe araştırılmasıdır. Bu yaklaşımın çok farklı biçimleri (tek durum, çoklu durum vb.) vardır" (Yıldırım ve Şimşek 2011, s. 77). "Araştırmalarda durum çalışmaları; bir olayı meydana getiren ayrıntıları tanımlamak ve görmek, bir olaya ilişkin olası açıklamaları geliştirmek ve bir olayı değerlendirmek amacıyla kullanılır" (Gall, Borg ve Gall, 1996'dan akt., Büyüköztürk ve diğ. 2016, s. 22). Bu çalışmada beden eğitimi ve spor dersinin uygulama sürecinde yaşanan problemleri derinlemesine incelemenin uygun olmasından dolayı çalışmada durum çalışması yöntemi kullanılmıştır.

3. 2. Araştırma Grubu

Araştırmaya 2018 - 2019 eğitim ve öğretim yılında Trabzon ili Ortahisar ilçesi Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 6 farklı ortaokulda çalışan toplam 6 okul yöneticisi ve 6 beden eğitimi ve spor öğretmeni katılmıştır. Araştırmanın katılımcıları amaçlı örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. "Amaçlı örneklem seçilmesinin sebebi, zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak sağlamasıdır" (Patton, 2014'ten akt., Yıldırım ve Şimşek 2011, s. 107). Araştırma gruplarının belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden "ölçüt örnekleme" ve "maksimum çeşitlilik örnekleme" yöntemleri kullanılmıştır. "Ölçüt örneklemedeki temel anlayış önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Seçilen çalışmalarda katılımcılar birbirine yakın özellikte ve nitelikte olurlar" (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 122).

"Maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminde amaç görelisi olarak küçük bir örneklem grubu oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır" (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.119). Bu çalışmada Maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine ve ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenen 6 okulda görev yapan en az 10 yıllık tecrübeye sahip beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve en az 10 yıllık yöneticilik tecrübesi olan okul yöneticileri örneklem grubunu oluşturmuştur.

3. 3. Verilerin Toplanması

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı, literatür taraması yapılarak iki ayrı "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" geliştirilmiştir.

3. 3. 1. 2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Veri toplama aracı olarak iki ayrı yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. "Görüşme, en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen bir iletişim sürecidir. Görüşme araştırmada cevabı aranılan sorular çerçevesinde ilgililerden veri toplama şeklinde ifade edilebilir" (Büyükoztürk ve diğ. 2016, s. 150). Görüşmelerde, araştırmanın hedefi doğrultusunda derinlemesine bilgi edinilebilmesi ve esnek bir yapıya sahip olması yönüyle yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır (Merriam, 2013). Hazırlanan taslak sorular katılımcıların dışındaki 1 yönetici ve 1 beden eğitimi öğretmenine sorulmuş, iç geçerliliği sağlamak amacıyla elde edilen ses kayıtları alanında uzman 3 akademisyene gönderilerek incelenmiş ve geri bildirim alınmıştır. Soruların araştırmanın amacına uygun olduğu kanısına varılmıştır. Mülakat formu okul yöneticileri için 8 sorudan, beden eğitimi ve spor öğretmenleri için 11 sorudan oluşmuştur.

3. 3. 2. Veri Toplama Süreci

Araştırma için hazırlanan veri toplama araçları, 2018 - 2019 eğitim - öğretim yılında gerekli izinler alınarak katılımcılara uygulanmıştır. Görüşmeler, katılımcılardan önceden randevu alınarak gönüllük esasına göre gerçekleştirilmiştir. Kişisel bilgilerinin gizli tutulacağı belirtilmiştir. İnanırlık için katılımcı teyidi yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Yüz yüze gerçekleştirilen görüşmelerde veri kaybı yaşanmaması adına ses kayıt cihazıyla, katılımcıların onayı alınarak kaydedilmiştir.

3. 4. Verilerin Analizi

Görüşmelerden elde edilen veriler, Word belgesine aktarılmış ve içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizinde amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Verilerin daha derin bir işleme tabi tutulması betimsel bir yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar içerik analizi yöntemiyle keşfedilir. Bu amaçla "toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir" (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 256). Elde edilen veriler NVİVO 10 programına

aktarılmıştır. Ardından araştırmacı ve 1 uzman tarafından kodlanarak, temalar oluşturulmuştur. Kodlama ve tema oluşturma işlemi araştırmanın problemine ve amacına bağlı kalınarak tekrar gözden geçirilmiş gereksiz kodlamalar çıkarılmış, gerekli görölen kısımlarda yeni kodlamalar yapılmıştır. Temaların isimlendirilmesinde ise birlikte hareket edildiği görölmüştür. Araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formölüne ($=\text{görüş birliği} / (\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı})$) göre hesaplanarak güvenilirlik katsayısı 0,83 olduğu tespit edilmiştir. Nitel araştırmalarda güvenilirlik hesabının 0,70'in üzerinde hesaplanması güvenilir kabul edilebilir (Miles ve Huberman, 1994). Sonuç olarak temaların kullanım sıklığı, temalara uygun görüş bildiren katılımcı sayıları tablolarla gösterilmiş ve katılımcı cevaplarından birebir alıntılarla betimsel olarak desteklenmiştir.

4. BULGULAR

Temel eğitim kurumlarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile yöneticilerin beden eğitimi ve spor dersinin uygulanmasında karşılaştıkları problemleri belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Katılımcıların sorulara vermiş oldukları cevaplar içerik analizi doğrultusunda kodlamalar yapılmış ve ardından temalar oluşturulmuştur. Ortaya çıkan temalar ve kodlamalar bu bölümde grafikler ve tablolar halinde sunulmuştur.

4. 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Katılımcılara ait kişisel bilgiler tablolar halinde verilmiştir. Yöneticiler (Y) öğretmenler (Ö) harfi ile kodlanmıştır.

Tablo 1. Yöneticilerin Kişisel Bilgileri

Yönetici Kodu	Cinsiyet	Yaş	Öğretmenlik Branşı	Yöneticilik Deneyimi
Y ₁	Kadın	37	Sınıf Öğretmenliği	10
Y ₂	Erkek	50	Türkçe	22
Y ₃	Erkek	39	Beden Eğitimi	15
Y ₄	Erkek	47	Matematik	24
Y ₅	Erkek	53	Sınıf Öğretmenliği	19
Y ₆	Erkek	48	Sosyal Bilgiler	18

Tablo 1'de araştırmaya katılan yöneticilerin kişisel bilgileri verilmiştir. Katılımcıların en az 37 en çok 53 yaşında oldukları görülmektedir. Katılımcıların yaş ortalaması 45,6 olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan yöneticilerin deneyimleri en az 10 en çok 24 yıl olmakla beraber yöneticilik deneyimi ortalaması 17,6 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2. Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri

Öğretmen Kodu	Cinsiyet	Yaş	Öğretmenlik Deneyimi
Ö ₁	Erkek	43	20
Ö ₂	Erkek	40	18
Ö ₃	Erkek	47	14
Ö ₄	Erkek	43	17
Ö ₅	Erkek	48	23
Ö ₆	Erkek	34	10

Tablo 2'de araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgileri verilmiştir. Katılımcıların en az 34 en çok 48 yaşında olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş ortalaması 42,6 olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan öğretmenlik deneyimi en az 10 en çok 24 olmakla birlikte öğretmenlik deneyimi ortalaması 17 olarak karşımıza çıkmaktadır.

4. 2. Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Problemlere İlişkin Görüşleri

Tablo 3. Yöneticilerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersi İle İlgili Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Kodlar ve Frekanslar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Olumlu Bakış Açısı	13	Önemli bir ders (n = 5)
		Dersi gerekliliği (n = 1)
		Akademik başarının arka planı (n = 1)
		Anlamlı bir yere sahip (n = 1)
		Olmazsa olmaz bir ders (n = 1)
Gelişim	4	Çok yönlü gelişim (n = 4)
		Okullar düzeyinde programlama (n = 1)
		Format değişikliği (n = 1)
Yasal Düzenleme	9	Sistematik değerlendirme (n = 1)
		Ders programlamada eksiklik (n = 2)
		Yetersiz ders saati (n = 3)

Tablo 3. İncelendiğinde; yöneticilerin beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili düşünceleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Olumlu bakış açısı temasının kullanım sıklığı (f:13) yasal düzenleme temasının kullanım sıklığı (f:9) olarak görülmektedir. Okul yöneticilerinin derse karşı olumlu yaklaşım sergiledikleri, diğer taraftan ders ile ilgili bir yasal düzenleme beklentisi olduğu söylenebilir. Yöneticilerin çoğunun (n=5) dersi önemli gördüğü ve müfredat içerisinde gerekli bir ders olduğunu dile getirmişlerdir. Yöneticilerin derse karşı olan tutumları yapılan aktarımlardan daha net bir şekilde anlaşılmaktadır:

Y1: *Beden eğitimi dersi en az diğer dersler kadar önemlidir okulun hayat damarlarından biridir.*

Y6: *En az mihver dersler kadar önemsemiğim ve başarının arka planında en çok önemli olandır beden eğitimi.*

Katılımcıların çoğu (n=4) dersin öğrencilere çok yönlü gelişim sağladığını ancak okullar düzeyinde programlamada, değerlendirmede eksiklikler olduğunu ve bu konu ile yasal düzenleme gerektiğinin belirtmişlerdir. Bir yönetici mevcut haftalık ders saatinin ve okulların fiziksel anlamda yetersiz olduğunu söylemiştir. Ders ile ilgili olarak okul yönetimlerinin öğretim sürecine destek ve katkı sağlaması gerektiğini söylemiştir:

Y3: *...beden eğitimine de eşit bir şekilde o imkanı sağlamak lazım. Yönetici yönetici olacak, yöneticilik yapacak. Hem motivasyon anlamında hem de malzeme ya da araç gereç anlamında beden eğitimi öğretmenine gerekli imkanı sağlamalıdır. Çünkü günümüz şartlarında halihazırda bakanlık ya da sistem bize imkan ve olanak sağlamadığından burada önemli nokta okul yönetimi olduğunu düşünüyorum.*

Tablo 4. Yöneticilerin "Okulunuzun Fiziki Koşulları Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi Gösterilmiştir.

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Kodlar ve Frekanslar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Fiziksel Yetersizlikler	19	Mevsimsel olumsuzluklar (n = 3)
		Ders içi engeller (n = 1)
		Spor salonunun olmaması (n = 5)
		Yetersiz alan (n = 2)
		Kalabalık okul (n = 2)
Fiziksel Yeterlilik	2	Yeterli açık alan (n = 1)
		Yeterli alt yapı ve donanım (n = 1)
Müfredat	7	Programlamada radikal değişiklik beklentisi (n = 1)
		Hedeflere ve kazanımlara ulaşamama (n = 4)
		Müfredat değişikliği (n = 1)
Vizyona Sahip Olma	4	Okul yöneticisi (n = 1)
		Görev tanımının yerine getirilmesi (n = 2)

Tablo 4. incelendiğinde; fiziksel yetersizlikler temasının kullanım sıklığı (f:19) fiziksel yeterlilik kullanım sıklığından (f:2) fazla olduğu görülmektedir. Okulların fiziksel anlamda beden eğitimi ve spor dersi için yetersiz olduğu söylenebilir. Katılımcıların neredeyse tamamı (n=5) okullarında spor salonu olmadığını bu sebeple mevsimsel olumsuzluklardan fazlasıyla etkilendiklerini ve öngörülen hedef ve kazanımlara ulaşamadıklarını (n=5) ifade etmişlerdir. Öte yandan konunun hassasiyeti nedeniyle üç katılımcının görüşü önemli görülmüş ve aşağıda verilmiştir.

- Y3: *Zaman zaman soğuk havalarda çocukları dışarı alamıyoruz ve sınıfta bu dersi amacına uygun işleyemiyorlar.*
- Y6: *Spor salonu spor tesisi malzeme konusunda yetersiz mevsimsel şartlar en büyük problem küçük bir bahçemiz var oda yeterli değil.*
- Y4: *...Yeterli değil. Hava şartları doğrultusunda tamamen beton zeminde bahçede ders yapıyoruz. Altta ya da bahçede salonumuz yok. Spor salonu denilebilecek, herhangi bir branşın dahil yapılabileceği tek bir alan yok. Dolayısıyla bütün ortaokullar hemen hemen aynı durumda.*

Okul yöneticilerinin ve beden eğitimi spor öğretmenlerinin bir vizyona sahip olması gerektiğini bir yönetici tarafından dile getirirken, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görev tanımının tam anlamıyla yerine getirmediğini de düşünenler olmuştur.

Tablo 5. Yöneticilerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Haftalık Ders Saati Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Kodlar ve Frekanslar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Ders Saati Yeterli	2	Ders saati yeterli (n = 1)
		Mevcut şartlarda yeterli (n = 1)
Ders Saati Yetersiz	5	Ders saati yetersiz (n = 5)
Norm Aracı	6	Öğrenci tercihlerini dikkate almama (n = 2)
		Normu elde tutma aracı (n = 2)
		Demokratik yaklaşım (n = 2)
Müfredat	2	Programlamada değişiklik (n = 1)
		Hedef ve kazanımlara ulaşamama (n = 1)

Tablo 5 incelendiğinde; ders saati yetersiz temasının kullanım sıklığı (f:5) ders saati yeterli temasının kullanım sıklığından (f:2) fazla olduğu görülmektedir. Norm aracı teması kullanım sıklığına (f:6) bakılarak seçmeli derslerin norm aracı olarak görüldüğü söylenebilir. Yöneticilerin yarıdan fazlası (n=5) ders saatinin yetersiz olduğunu, iki yöneticinin ise ders saatinin yeterli olduğunu bunun gerekçesi olarak da mevcut fiziksel yetersizlikleri dile getirmiştir.

Y3: 2 saat az, yetersiz ki onun için 2 saat daha seçmeli ders koyuyoruz bence hepsinde 4 saat olsun bir şey kaybetmeyiz.

Y4: Açıkçası yaş grubu için yeterli değil. Biz de onu seçmeli dersle beraber telafi ediyoruz.

Katılımcıların ikisi seçmeli dersler konusunda öğrenci tercihlerini dikkate almama durumu söz konusu olmakta, iki katılımcı ise bunun sebebinin öğretmen normu ile alakalı olduğunu dile getirmişlerdir.

Y5: ...hedefimiz bütün sınıflara vermek, çocuklar da seçiyor ama maalesef veremiyoruz. Çünkü diğer branşlarda öğretmenlerin norm fazlası olmama durumunu düşünerek çocukların tercihlerine çok fazla saygı göstermiyoruz. Maalesef değiştiriyoruz.

Katılımcıların ikisi kalabalık sınıf ve okul mevcudunun ders yapmayı zorlaştırdığını bu nedenle de müfredatın gerektiği gibi uygulanamadığı düşüncesini özetlemişlerdir. Katılımcılardan biri sınav kaygısı sebebiyle hafta içi ve hafta sonu açılan DYK'larda beden eğitimi ve spor dersine yer verilmediğini belirtmiştir.

Tablo 6. Yöneticilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersinin, Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi İle İlgili Düşünceleriniz Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Olumlu Yönde Katkı	15	Motivasyon sağlama (n = 3)
		Olumlu yönde etkisi olmakta (n = 6)
		Bilimsel araştırma (n = 1)
		Zihinsel rahatlama (n = 3)
Disiplin Aracı	1	Disiplin sağlama (n = 1)

Tablo 6 incelendiğinde; olumlu etki temasının kullanım sıklığı (f:15) olduğu görülmektedir. Yönetici görüşlerinden, beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin akademik başarısına olumlu yönde etki ettiği söylenebilir katılımcıların tamamı (n = 6) beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin akademik başarısına olumlu yönde etki ettiğini vurgulamaktadırlar:

- Y3: *...geniş anlamda planlı programlı bir şekilde yapılıyor olduğunu düşünün, öğrenciyi muhakkak rahatlatır. Doğal olarak işin özüne inildiğinde akademik anlamda kesinlikle olumlu yönde etkisi vardır.*
- Y1: *Beden eğitimi dersinin diğer derslere olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum bununla ilgili okulumuzda yapılan tubitak projesi var. Sportif sanatsal ve kültürel faaliyetlerin diğer derslere etkisi ile ilgili 5 yıllık geriye dönük olarak yapılan araştırmada bu faaliyetlerin akademik anlamda öğrenciye olumlu yansımaları olduğunu tespit ettik.*

Katılımcıların yarısı (n=3) öğrencinin yoğun ders yükü altında zihinsel rahatlamasını sağlayan ve motivasyonunu arttıran (n=3) bir araç olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda bir yöneticinin görüşü uygun görülmüş aşağıda verilmiştir:

Y4: Çıkışta kurs var, hafta sonu kurs var; çocuğun oyun oynayacak saati yok. Öğle arasını bile dolduruyorsunuz. Dolayısıyla beden eğitimi dersi onların stres sıkıntılarını kaygılarını attıkları saat oluyor. Mümkün olsa da daha fazla arttırsak.

Tablo 7. Yöneticilerin "Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Öğrencilerin Derse Olan İlgisi Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Beden Eğitimi Öğretmeni	8	Öğretmen yeterliliği (n = 2)
		Öğretmen yetersizliği (n = 1)
Yüksek İlgisi Düzeyi	10	Derse katılımında öğretmen rolü (n = 2)
		Koşulsuz eğlence (n = 1)
		Dersler arasındaki farklılık (n = 1)
		İlgisi ve katılım (n = 1)
		Hareketlilik esası (müسابaka hevesi) (n = 1)
		Öğrencinin derste serbest kalması (n = 1)
		Dersi sevme ve ilgili olmaları (n = 2)
Öğrenci tercihinine uygun ders içeriği (n = 2)		
Özgüven	2	Ders ortamında çekimser kalma (n = 1)
		Kendini ifade etme (n = 1)
Programlama	2	Dersin yapılandırılması (n = 2)

Tablo 7 incelendiğinde; yüksek ilgi düzeyi temasının kullanım sıklığı (f:10) beden eğitimi öğretmeni teması kullanım sıklığından (f:8) göre daha yüksektir. Öğrencilerin derse karşı yüksek düzeyde ilgili olduğu, derse olan ilgilerinin beden eğitimi öğretmeni ile bağlantılı olduğu söylenebilir.

Katılımcıların ikisi (n=2) öğrencilerin derse karşı olan ilgi düzeylerini belirleyen etkenin beden eğitimi ve spor öğretmeninin yeterliliği olduğu vurgusunu yapmıştır. Katılımcıların bir kısmı öğrenci tercihleri dikkate alınarak düzenlenen ders içeriklerinin ve öğretmenin rolünün derse olan ilgi düzeyini etkilediğini dile getirmektedir. Bu bağlamda eğlence, mücadele, serbestlik içeren öğrenme yaşantıları derse olan ilgi düzeyini etkilemektedir. Katılımcı görüşü durumu destekler niteliktedir:

Y3: ...beden eğitimi dersini seviyor ama bunu sevmesindeki, beden eğitimi dersi tamamen amaca yönelik işlendiğinden mi yoksa çocuk özgür olduğundan mı diye sorguladığımız takdirde çocuğun serbest, istediği etkinliği oynayabildiği yönü ağırlık basıyor.

Tablo 8. Yöneticilerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Başarı Ölçütü Nedir veya Sizce Ne Olmalıdır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Spor Eğitimi	3	Spor kültürü oluşturma (n = 1)
		Dersin gerekliliği (n = 2)
Süreç Değerlendirme	6	Sonuç odaklı olmama (n = 1)
		Süreç odaklı olma (n = 4)
		Spora katılım (n = 1)
Notun Ölçüt Olmaması	11	Notun kaldırılması (n = 6)
		Sportif faaliyete katılımın izlenmesi (n = 4)
Çok Yönlü Gelişim	1	Ruhsal bedensel ve zihinsel gelişim (n = 1)

Tablo 8 incelendiğinde; yasal düzenleme temasının kullanım sıklığı (f:11) süreç değerlendirme temasının kullanım sıklığında (f:6) fazladır. Beden eğitimi ve spor dersinin ölçme değerlendirme süreçleri için yasal düzenleme yapılması ve notun kaldırılarak ve sürecin değerlendirmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Katılımcıların tamamı (n=6) beden eğitimi ve spor dersinin notla değerlendirilmesinin dersin ruhuna ve özüne uygun olmadığını, dersin matematiksel bir değerlendirmeden daha çok süreç değerlendirmesi yapılarak ölçme değerlendirmenin planlanmasını dile getirmişlerdir. Öte yandan bir yöneticinin konuya farklı bir bakış açısı getiren görüşü uygun görülmüş ve aşağıda verilmiştir:

Y1: *Beden eğitimi, görsel sanatlar ve müzik gibi spor ve sanat faaliyetlerinin akademik olarak sıkıştırılması bu derslerin ruhuna, özüne uygun olmadığını ve bu derslerin çocukların gözünde farklı bir noktaya taşıdığını düşünüyorum. Bu nedenle bu derslerin daha çok analitik düşünme becerisi ruhsal bedensel ve zihinsel gelişim açısından öneminin ön plana alınarak bu ölçme değerlendirmesinin de buna göre planlanması gerektiğini düşünüyorum. Ölçme değerlendirmede de bir başarı skalası oluşturmaktan ziyade çocuğun yapabileceği spor branşına*

yönlendirilmesini noktasında değerlendirilmesini istiyorum. Yani temel felsefe her çocuk spor yapabilir. Ve her çocuğun yapabileceği bir spor dalı mutlaka vardır.

Katılımcılardan biri öğrencinin bir spor branşında yetkin olacak şekilde yetişmesine ve spor kültürü oluşturmanın önemine vurgu yaparak spor eğitiminin gerekliliğini dile getirmiştir.

Tablo 9. Yöneticilerin "Velilerin Derse Yönelik Bakış Açıları Hakkında Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Olumlu Bakış Açısı	5	Veli tutum ve ilgisi (n = 5)
Okul Sporları	2	Veli desteği (n = 2)
Olumsuz Bakış Açısı	9	Basit bir ders (n = 1)
		Ön yargı (n = 2)
		Boş geçen gün (n = 2)
		Boş ders (n = 1)
Sınav Kaygısı	14	Akademik başarıda öncelik (n = 4)
		Takviye ders olarak görme (n = 2)
		LGS'nin olumsuz etkisi (n = 5)
Bilinçsiz Veli	1	Dersin bir katkısı yok (n = 1)

Tablo 9 incelendiğinde; sınav kaygısı temasının kullanım sıklığı ile (f:14) olumsuz bakış açısı temasının kullanım sıklığı (f:9) olumlu bakış açısı teması kullanım sıklığına (f:5) göre daha yüksektir. Beden eğitimi ve spor dersine karşı velilerin olumsuz bir bakış açısı içinde oldukları ve sınav kaygısı taşıdıkları söylenebilir.

Yöneticiler (n=5) velilerin derse karşı olumlu bir bakış içinde olduklarını düşünmektedir. Ancak 8. sınıf velilerinin derse karşı ilgisiz ve ön yargılı olduklarını, öğrencilerinin ikinci dönem sonunda girecek oldukları LGS sınavı nedeniyle akademik başarıyı ön planda tuttıklarını belirtmişlerdir. Bu sebeple beden eğitimi dersinin yapılmayarak öğrencilerin ders saati içinde soru çözmeleriyle ilgili talepleri olduğunu dile getirmişlerdir. Bir yöneticinin bu konudaki görüşü LGS sınavının süreç içerisinde derse olumsuz etkisini ortaya koyma açısından yerinde ve önemli görülmüştür:

Y6: ... 8. sınıflarla ilgili sıkıntı var. Bu akademik LGS başarısını çok irdeleyenler dersi basit görüyor. Matematik varsa beden eğitimi yapılmaz diyor veli. Sabah gelen bir veli diyor ki; beden eğitimi, müzik, resim derslerindeki çalışmalarını artık LGS çalışmalarına ayırabilir miyiz?

Katılımcıların ikisi (n=2) velilerin hem derse hem de okul sporlarına ilgilerinin oldukça fazla olduğunu, müsabaka günlerinde tribünde öğrencilerine destek verdiklerini belirtmiştir.

Tablo 10. Yöneticilerin "Beden Eğitimi ve Spor Derslerine Karşı İlgisi ve Tutumunuz Nasıldır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Spora Karşı İlgili	9	Derse karşı ilgili (n = 5)
		Sporcu bir geçmişe sahip (n = 3)
Okul Yönetim Desteği	9	Okul sporları ulaşım masrafları (n = 3)
		Materyal ve malzeme (n = 6)
Okul Sporları	5	Önemli olan katılım (n = 4)
Fiziksel Aktivite	1	Fiziksel aktivite yapıyor (n = 3)

Tablo 10 incelendiğinde; spora karşı ilgili temanın kullanım sıklığı (f:9) ve okul yönetim desteği temasının kullanım sıklığı (f:9) yüksek olması göze çarpmaktadır. Okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı ilgili olduğu ve yönetim olarak destek verdikleri görülmektedir.

Katılımcıların yarısı (n=3) sporcu bir geçmişe sahip olduğunu ve neredeyse tamamı (n=5) derse karşı ilgili ve olumlu bir tutum içinde olduğunu dile getirmişlerdir. Okul yönetimi olarak (n=4) her zaman beden eğitimi öğretmenin yanında olduklarını ders için gerekli tüm ihtiyaçların karşılandığını belirtmişlerdir. Konu ile ilgili yönetici görüşleri önemli görülerek aşağıda verilmiştir.

Y6: *Beden eğitimi öğretmen arkadaşlarda yani sporun çocuğa kattığı olumlu yönlerini hayatın keyifli yönünü ortaya çıkarmak istedikleri zamanda da elimden geldiği kadar da destek olurum. Okul olarak yarışmalar ve turnuvalar katılmak benim için önemli derece yapmak başarı elde etmek çok önemli değil o yönüne çok takılmam benim için önemli olan katılım sağlamaktır.*

Y3: *Öğretmenlerim benden malzeme olarak ne istediye almışımıdır. Yani bugün ..... Ortaokulunda badminton oynayabilirsiniz. Çocuğa o beceriyi kazandırabilirsiniz.*

Futbolun her şekli, basketbol ya da diğer branşlar. Her ne olursa olsun ne istendiyse, benim okulumda ne oynanabilirse, çocuğa hangi kazanım ne şekilde kazandırılmak istenirse sınırsız imkânları sağlamışımıdır. Ben bu noktada maksimum imkânı arkadaşlarıma tanıyorum

4. 3. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Problemlere İlişkin Görüşleri

Tablo 11. Öğretmenlerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersi İle İlgili Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Olumlu Yaklaşım	8	İyi niyet (n = 1)
		Olumlu sonuçlar (n = 1)
		Derse karşı ilginin yüksek oluşu (n = 5)
		Olumlu bakış açısı (n = 1)
Spor Eğitim İhtiyacı	7	Dersin gerekliliği (n = 3)
		Çok yönlü gelişim (n = 1)
		Diğer derslerden farklı (n = 1)
		Oyunla öğrenim (n = 1)
Sınav Kaygısı	6	Çevreyle etkileşim (n = 1)
		Liseye geçiş kaygısı (n = 1)
		Akademik başarı önceliği (n = 3)
Disiplin Aracı	2	Velinin sınav endişesi (n = 1)
		Disiplin Sağlama (n = 2)
Yetenek Keşfi	1	Yetenekli öğrencilerin tespiti (n = 1)

Tablo 11'de olumlu yaklaşım teması kullanım sıklığı, (f:8) spor eğitim ihtiyacı teması kullanım sıklığı, (f:7) sınav kaygısı temasının kullanım sıklığından (f:6) yüksek olduğu görülmektedir. Spor eğitim ihtiyacı ve spor kültürü ile ilgili veriler dersin önemi ve gerekliliğini, dersin müfredat içerisinde kesinlikle bulunması hususunu göstermektedir. Katılımcılar genel anlamda derse karşı olumlu bir tutumun olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların bir kısmı eğitim sistemi (LGS) ile alakalı olarak velilerin ve okul yöneticilerinin derse karşı olumsuz bir bakış açısı içinde olduklarını, derse yeteri kadar

ilgi ve önem göstermediklerini belirtmişlerdir. Konu ile ilgili iki öğretmenin görüşü aşağıda verilmiştir:

Ö2: *Okul idareleri daha çok teorik başarılarla önem verdiği için bize bu konuda gereken destek de verilmiyor. O destek de verilmediği için dersimiz okullarda biraz angarya ders olarak görülüyor. Yani bu sadece benim okulumda diye düşünmüyorum, genel olarak söylüyorum.*

Ö4: *...özellikle 8. sınıfların sınav durumu bizi zorluyor bu konuda çok muzdaribiz. Olabildiğince sınavlara hazırlanmak için bizden izin alıyorlar ders çalışacağım yani bu dersi kendine engel gibi görüyor. Veliler hep sınav odaklı...*

LGS sınavı sebebiyle akademik başarıyı ön planda tutan öğrencilerde derse katılım konusunda isteksizlik olduğunu ifade etmişlerdir. Öte yandan katılımcıların tamamı (n=6) sınav kaygısı içinde bulunan öğrencilerin dışındaki tüm öğrencilerin derse karşı ilgili olduklarını, dersin önemini ve gerekliliği konularına vurgu yapmışlardır.

Tablo 12. Öğretmenlerin "Okulunuzun Fiziki Koşulları Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Fiziksel Yetersizlikler	17	Spor salonu olmaması (n = 5)
		Mevsimsel olumsuzluklar (n = 3)
		Yetersiz fiziki yapı (n = 5)
		Yetersiz alan (n = 2)
Fiziksel Yeterlilik	6	Yeterli açık alan (n = 2)
		Yeterli malzeme ve materyal (n = 3)
		Yeterli alt yapı ve donanım (n = 1)
Müfredat	5	Programın uygulanamaması (n = 1)
		Hedeflere ve kazanımlara ulaşamama (n = 1)
		Öğrenciyi serbest bırakma (n = 1)
		Müfredat dışı uygulama (n = 2)
Materyal ve Malzeme Temini	5	Yetersiz materyal ve malzeme (n = 2)
		Devlet desteği olmaması (n = 1)
		Materyal ve malzeme ihtiyacını karşılama (n = 1)

Tablo 12'nin devamı

Okul Yönetim Desteği	3	Yönetici desteği (n = 3)
Kalabalık Okul	3	Kalabalık sınıflar ve okul mevcudu (n =3)

Tablo 12 incelendiğinde; fiziksel yetersizlikler temasının kullanım sıklığı (f:17) fiziksel yeterlilik temasının kullanım sıklığına (f:6) göre daha yüksektir. Okulların beden eğitimi ve spor dersi için fiziksel anlamda yetersiz olduğu söylenebilir. Katılımcıların neredeyse tamamı (n=5), okullarının fiziki yönden yetersiz olduğunu, spor salonlarının olmadığını, açık alanlarının yetersiz veya ders işlemeye uygun olmadığını (n=2), okulun kalabalık olması sebebiyle (n=3), okul bahçesinde ders işlenemediğini, mevsimsel olumsuzlukların dersi etkilediğini (n=3) ve bu sebeplerden dolayı öngörülen programın tam anlamıyla uygulanmadığını ve program dışı uygulamaların yapıldığını, hedef ve kazanımlara ulaşamadığını dile getirmişlerdir. Katılımcıların görüşleri önemli görülmüş ve durumu özetler niteliktedir.

- Ö1: *Fiziki şartlar ne kadar iyi olursa olsun salon olmadıktan sonra bir anlamı yok. Bu da bizim hedeflere ulaşmamızı ister istemez engelliyor.*
- Ö2: *Küçük bir bahçemiz var. Havanın güzel olduğu zamanlarda derslerimizi bahçede işliyoruz. Bina içerisinde masa tenisi masamız var. Onu da gürültüden bazı öğretmenlerin ders işlenirken rahatsız olmasından dolayı çok aktif kullanamıyoruz. Fiziki şartlar çoğu okulda olduğu gibi bizimkinde de yeterli değil. Yani öğrenme yaşantıları için yeterli değil. Çünkü hava kapalı olduğu zaman ders yapabileceğimiz alanımız tamamen bitiyor.*
- Ö3: *Okulumuz fiziki ortamı beden eğitimi dersine uygun değil. Kalabalık okul burası. Bundan önceki seneler 1600 – 1700 mevcudumuz vardı. Şimdi 1200'lere düştü. Yapıldığı dönemde 700 kişilik bir okul olarak planlanmıştı. böyle kalabalık ve merkezi okullarda spor salonu olması lazım. Biz çok sıkıntı çekiyoruz. Burada 7-8 beden eğitimi öğretmeniyiz. 4 veya 5'imizin aynı anda dersi olduğu zaman bahçede bırakın ders yapmayı, çocuklar oynayacak alan bulamıyorlar."*

Olumlu koşullardan bahseden katılımcılar materyal ve malzeme yönünden herhangi bir eksiklerinin olmadığını malzeme temin etme konusunda kendi imkânlarını kullandıklarını ve okul yönetim tarafından ihtiyaçlarının giderildiğini belirtmişlerdir.

Tablo 13. Öğretmenlerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Haftalık Ders Saati Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Ders Saati Yeterli	3	Ders saati yeterli (n = 1)
Ders Saati Yetersiz	13	Ders saati yetersiz (n = 5)
		Tekrar eksikliği (n = 1)
Antidemokratik Yaklaşım	5	Seçmeli derslerde öğrenci tercihlerini dikkate almama (n = 4)
Programlama Eksikliği	3	Ders programından kaynaklı sorunlar (n =1)
Programlama Eksikliği	3	Zamanlama problemi (n = 1)
Ders Dışı Eğitim Faaliyetleri	1	DYK kurslarının LGS odaklı açılması (n =1)

Tablo 13 incelendiğinde; ders saati yetersiz temasının kullanım sıklığı, (f:13) ders saati yeterli temasının kullanım sıklığına (f:3) göre da yüksektir. Haftalık ders saatinin yetersiz olduğu söylenebilir. Katılımcıların tamamı (n=6) ders saatinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Ö3: *2 saat kesinlikle yeterli değil, en az 4 saat olması lazım. Seçmeli dersle beraber 4 saat beden eğitimi dersi alan grup haftada 2 kez spor yapabiliyor.*

Ö3: *Milli Eğitim Bakanlığı spora gereken önemi vermiyor. Haftada 4 saat olsa daha iyi olur. Haftada 2 saat spor yapma ile beden eğitimi ve spor yapmış olamazsın.*

Katılımcıların biri mevcut şartlar altında ders saatinin yeterli olduğunu dile getirdiler.

Ö1: *Şuanda beden eğitimi ve spor dersi salon olmazsa 2 saat olabilir. Salon olursa 4 saat olabilir mesela. Salon olmadan 2 saat bazen fazla gelebiliyor.*

Katılımcılardan biri seçmeli derslerin belirlenmesi sürecinde öğrenci tercihlerinin dikkate alınmadığını, öğretmenlerin norm durumu göz önüne alınarak seçmeli derslere müdahale edildiğini ifade etmiştir. Katılımcılardan biri DYK kurslarının sınav odaklı olarak açıldığının akademik derslere öncelik verildiği belirtmiştir.

Ö2: Seçmeli dersler öğrencilerin seçimleri doğrultusunda yapılmıyor, bazı öğretmenlerin norm kadrolarını tutmak adına ders seçimlerinde değişiklikler yapılıyor. DYK kursları genel olarak LGS sınavı dersleri üzerine açılıyor bunlar dışında açılmıyor.

Programlama ile eksiklikleri dile getiren katılımcılar dersin akademik derslerin arasına konulmasının uygun olmadığını yetenek derslerinin öğleden sonra olacak şekilde programlanması ile ilgili yasal düzenleme beklentisi içinde olduklarını belirtmişlerdir.

Ö5: ...zamanlama önemli örneğin bizim derslerimiz sabah olmaz öğleden sonra olsa çok daha faydalı olur. Bunlar üst düzey kazanımlar değil resim, müzik, beden eğitimi bunlar hep öğleden sonra olmalı. Bir tesise gidemiyoruz çocuk gidecek 1.2.3. saate başka derse yetişmesi lazım ama öğleden sonra olsa daha serbest olur.

Tablo 14. Öğretmenlerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin, Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi İle İlgili Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Bilişsel Süreçler	2	Algı düzeyine katkı (n = 1)
		Zihinsel dinlenme (n = 1)
Olumlu Katkı	7	Olumlu katkı (n = 6)
Sınav Kaygısı	1	Akademik başarıda öncelik (n = 1)
Olumsuz Bakış Açısı	3	Veli (n = 2)
		Diğer branş öğretmenleri (n = 1)

Tablo 14 incelendiğinde; 12'de olumlu katkı temasının kullanım sıklığı, (f:7) olumsuz bakış açısı temasının kullanım sıklığına (f:3) göre daha yüksektir. Dersin öğrencilerin akademik başarılarına olumlu yönde katkı sağladığı ve gelişim süreçlerine etkisinin olduğu söylenebilir. Katılımcıların tamamı (n=6) dersin öğrencilerin akademik başarısına olumlu katkısının olduğunu söylemişlerdir. Öte yandan dersin öğrencinin fiziksel, duyuşsal ve akademik yönden gelişimine katkısının olmadığı düşüncesi içinde olan velilerin bilgilendirilmeleri hususunu dile getirmişlerdir. Katılımcıların yarısı (n=3) derse katılım süreçlerinde öğrencilerin bir gruba dahil olma, kendini ifade etme, kendini tanıma ve

özgüven kazanma gibi becerilerinin de geliştiğine vurgu yaparak dersin öğrencinin gelişim süreçlerine çok yönlü etki ettiğini belirtmişlerdir. Konu ile ilgili katılımcı görüşü önemli görülerek aşağıda verilmiştir.

Ö2: *Akademik olarak öğrencinin kafası bir şekilde bilgiyle doluyor. Öğrencinin resim, müzik ve sportif faaliyetler gibi başka sosyal ihtiyaçları da var. Sporsal faaliyetler onu başka bir alana yöneltiyor ve böylece rahatlama oluyor. Yani bilgi dolgunluğunu bir nevi rahatlatıyor. Böylece farklı sosyal faaliyetler yaparak akademik anlamdaki başarısı artacaktır.*

Tablo 15. Öğretmenlerin "Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Öğrencilerin Derse Olan İlgi Düzeyleri Hakkındaki Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Yüksek İlgi Düzeyi	7	Yüksek düzeyde ilgili olmaları (n = 2)
Özgüven	2	Ders ortamında çekimser kalma (n = 2)
Sınav kaygısı	2	Akademik başarı önceliği (n = 1)
Eğitim Sistemi	5	LGS'nin olumsuz etkisi (n = 3)
		Ders içinde serbest kalma isteği (n = 1)
Öğrenme Yaşantıları	6	Oyunla öğrenim (n = 2)
		Kalıcı öğrenme (n = 1)
		Eğitsel Oyun (n = 1)

Tablo 15'te yüksek ilgi düzeyi temasının kullanım sıklığı, (f:7) ile öğrenme yaşantıları temasının kullanım sıklığı, (f:6) diğer temaların kullanım sıklıklarına göre daha yüksektir. Derse ilginin yüksek olduğu ve derse yönelik ilgiyi etkileyen faktörlerin eğitim sistemi, öğrenme yaşantıları, özgüven, sınav kaygısı olduğu söylenebilir. Öğrencilerin derse karşı ilgi düzeylerinin yüksek olduğunu (n=2) ve derse katılımın üst düzeyde (n=4) olduğu katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. İlgi düzeyinin yüksek olmasını etkileyen faktörler arasında dersin eğlenceli olması, oyunla öğrenime yer verilmesi, öğrenme yaşantılarının çeşitliliği olduğu belirtilmiştir. Bir katılımcının konu ile ilgili görüşleri önemli görülüş ve aşağıda verilmiştir:

Ö1: Özellikle 5 ve 6. sınıflarda oyun ağırlıklı ders yaptığın zaman katılım %100'dür. Onlar ilkokuldan yeni geldiklerinden oyun ağırlıklı ders yaparsan hiç dersi bitirme, akşama kadar ders yapabilirsin onlarla.

Derse karşı ilgi düzeyi düşük olan öğrencilerin ilgisizliğinin sebeplerinde bir tanesi LGS sınavına girecek olmalarıdır. Mevcut sistem öğrencinin sosyalleşmesinde, yaratıcılık, duyuşsal ve fiziksel gelişiminde etkisi olan beden eğitimi, görsel sanatlar ve müzik derslerinin gereksiz ve yararsız bir konuma getirdiği belirtilmiştir.

Tablo 16. Öğretmenlerin "Diğer Branş Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ve Bakış Açıları Nasıldır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların İçerik Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Olumlu bakış açısı	5	Olumlu yönde tutum ve ilgi (n = 3)
		Spora katılıma engel olma (n = 1)
Olumsuz Bakış Açısı	9	Art niyet (n = 1)
		Olumsuz tutum (n = 2)
		Yetenekli öğrencilerin yok olması (n = 1)
		Alay etme (n = 1)
		Dersi gereksiz görme (n = 1)

Tablo 16'da derse karşı olumsuz bakış açısı temasının kullanım sıklığı, (f:9) olumlu bakış açısı temasının kullanım sıklığına (f:5) göre daha yüksektir. Derse karşı olumsuz bakış açısı içinde olan öğretmenlerin olumlu bakış açısı içinde olan öğretmenlere göre dersi gereksiz ve boş bir ders olarak gördükleri söylenebilir. Katılımcıların diğer branş öğretmenlerinin derse bakış açılarını etkileyen bazı faktörler olduğunu dile getirmişlerdir. Bu sebeple çalıştıkları kurumlarda derse karşı olumlu ve olumsuz yönde bakış açısı sergileyen öğretmenler olduğunu belirtmişlerdir. Bir katılımcı okul sporlarındaki başarı ile olumlu bakış açısının paralellik gösterdiğini, diğer bir katılımcı ise akademik başarıya olumsuz etkisi olduğu düşüncesi içinde olan öğretmenlerin dersi angarya veya gereksiz bir ders olarak gördüğünü belirtmiştir. Her iki temayı destekler nitelikteki katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö2 Bizim derecelerimiz olduğu için öğretmenlerimiz negatif bir söylem içinde olmuyor. Ama yetenekli ve zeki çocuklarımızın aileleriyle şöyle bir konuşma

geçtiğini çok yaşadık: "çocuklarımızı futboldan, spordan uzak tutalım, çok rahat davranmaya, derslerine önem göstermemeye başlıyorlar." Konuşmalarını çok yaşadık. Dolayısıyla o tarz yetenekli çocuklarımız spordan uzak kalıyor. Biz bu sebepten dolayı da aslında bu çocuklarımızı cezalandırmış oluyoruz.

Ö3 Kendi okulumda çok olumsuz baktıklarını düşünmüyorum. Ama bunun olumsuz bakanlarını da çok gördük. O tür okullarda da çalıştım. Hatta beden eğitimi öğretmenleriyle alay eden, eşofman giymelerinden dolayı beden eğitimi öğretmenlerinden çok rahatsız olan öğretmenler var.

Ö2 ...akademik anlamda çok başarılı çocuklarımızı bu anlamda geri planda tutuyoruz. Veli ile bire bir görüştüğümüzde hocam öğretmeni diyor ki spora başladığında dersleri gerilemeye başladı.

Tablo 17. Öğretmenlerin "Velilerin Derse Yönelik Bakış Açıları Hakkında Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların İçerik Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Olumlu bakış açısı	4	Olumlu yönde tutum ve ilgi (n = 4)
Olumsuz Bakış Açısı	12	Akademik başarıyı olumsuz etkileme düşüncesi (n = 4)
		Gereksiz ders (n = 1)
		İlgisizlik (n = 1)
		Duyarsızlık (n = 1)
		Bilinçsiz veli (n = 1)
		Okul sporlarına katılımında veli etkisi (n = 2)
		Önemsiz görme (n = 1)
Sınav Kaygısı	8	Akademik başarıda öncelik (n = 2)
		Beden eğitimi dersine katılmama talebi (n = 1)
		LGS'nin olumsuz etkisi (n = 3)

Tablo 17 incelendiğinde; velilerin derse karşı olumsuz bakış açısı temasının kullanım sıklığı, (f:12) olumlu bakış açısı temasının kullanım sıklığından (f:4) daha yüksektir. Velilerin derse olumsuz tutum içinde olduğu söylenebilir. Katılımcıların yarısından fazlası (n=4) LGS sınavına girecek öğrenci velilerinin derse karşı olumsuz tutum içinde olduklarını dile getirmişlerdir. Beden eğitimi ve spor dersinin çocuklarının

akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyeceği düşüncesini taşımaktadırlar. Temayı destekler nitelikteki katılımcı görüşü önemli görülmüş ve aşağıda verilmiştir.

Ö4: *Akademik başarıyı ön planda tutan velilerimiz nedeniyle spora yönlendiremediğimiz çocuklar da oluyor. Dersleri çok iyi aynı zamanda da iyi bir sporcu; biz onu okul sporlarına teşvik ettiğimiz zaman ailesi acaba dersleri kötü gider mi diyor. Yani aslında aileler sporu seviyor ama sporla eğitimin aynı anda yürümeyeceğini düşünen aileler çok, bizim kendi arkadaşlarımızda da var bu düşünce. Bu ön yargıyı yıkmamız lazım. Sporun çocuğun eğitimine olumsuz yönde değil de aslında olumlu yönde katkısı olduğunu velilerin bilmesi lazım.*

Eğitim sisteminin sınav odaklı olması yetenek derslerini olumsuz yönde etkilediği, öğrencilerin derslere katılmama taleplerinin olduğu ve bu durumun yetenek derslerini gereksiz ve yararsız bir konuma getirdiği bulgulanmıştır.

Tablo 18. Öğretmenlerin "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Başarı Ölçütü Nedir veya Sizce Ne Olmalıdır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların İçerik Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Spor Eğitimi	5	Spor kültürü oluşturma (n = 3)
		Dersi sevme (n = 1)
		Derse karşı ilgi ve isteklilik (n = 1)
		Yetenek ve beceri dersi (n = 1)
		İstekli olma (n = 2)
Süreç Değerlendirme	15	Süreç odaklı olma (n = 6)
		Temel beceri gelişimi (n = 1)
		Davranış değişikliği sağlama (n = 1)
		Sonuç odaklı olamama (n = 1)
		Başarılı olma arzusu (n = 1)
		Mutlak bir değerlendirmenin olamayacağı (n = 1)
Notun ölçüt olmaması	6	Notla değerlendirme kaldırılmalı (n = 6)
Sosyalleşme	8	Ortak hareket edebilme (n = 1)
		Çok yönlü gelişim (n = 2)
		Çevreyle etkileşim (n = 3)

Tablo 18 incelendiğinde; süreç değerlendirme temasının kullanım sıklığı, (f:15) ile notun ölçüt olmaması temasının kullanım sıklığı, (f:6) ön plana çıkmaktadır. Buradan hareketle beden eğitimi ve spor dersinde başarı değerlendirilmesinin süreç odaklı olması gerektiği söylenebilir. Katılımcıları tamamı (n=6) beden eğitimi ve spor dersinin ölçme değerlendirme süreçlerinin süreç odaklı olması gerektiğini ve notun değerlendirme ölçütü olamayacağını dile getirmişlerdir. Yasal düzenleme ile kaldırılması beklentisi içinde olduklarını belirtmişlerdir. Temayı destekler nitelikteki katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö2: *Başarı sonuca endeksli değil, süreci takip ile ilgili olmalı.*

Ö2: *...dolayısıyla sürece değer vermek gerekiyor. Böyle de bir eksikimiz var. Bu sadece beden eğitimi dersi açısından değil, diğer dersler açısından da böyle. Bu Milli Eğitimin bir eksikliği.*

Ö5: *Beden eğitiminde başarı ölçütü bulamazsın başarı bireyseldir net olarak bir ölçütü yoktur. Matematiksel bir ölçüm yoktur. Beden eğitiminde kazanımı matematiksel değerlendiremezsin kazanım görseldir. Not yok notun kaldırılması gerek öğrencinin benim dersimde not kaygısı olmamalı.*

Tablo 19. Öğretmenlerin "2017-2018 Eğitim - Öğretim Yılında MEB Tarafından Güncellenen Beden Eğitimi ve Spor Dersi Programının Uygulanabilirliği Hakkında Düşünceleriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların İçerik Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Programın Uygulanabilirliği	15	Sade (n = 4)
		Esneklik (n = 3)
		Özgünlük (n = 4)
Ders İçerikleri	12	Öğrencinin serbest kalma isteği (n = 2)
		Öğrencinin ilgisi ve tercihi (n = 2)
		Kazanımların tekrarı (n = 2)
		Mevsimsel olumsuzluklar (n = 5)
Yasal Düzenleme	8	İlkokulda beden eğitimi ve spor Öğretmeni gerekliliği (n = 2)
		Sınıf öğretmenlerinin yetersizliği (n = 2)
		Hazırbulunuşluk düzeyi (n = 2)
		Yetenekli öğrencinin erken tespiti (n = 1)

Tablo 19 incelendiğinde; programın uygulanabilirliği temasının kullanım sıklığı, (f:15) ders içerikleri temasının kullanım sıklığı, (f:12) ve yasal düzenleme temasının kullanım sıklığının (f:8) yüksek olma durumları görülmektedir. Yeni programın uygulanabilirliği yasal düzenleme ve ders içi öğrenme yaşantıları ile paralellik göstermektedir. Katılımcıların yarısından fazlası (n=4) yenilenen beden eğitimi ve spor dersi programının eski programa kıyasla daha sade olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların yarısı (n=3) programın esnek oluşunu kazanımlardan yola çıkarak ders içeriklerini kendileri belirlediklerini ve bu sayede özgün olduklarını (n=4) söylemiştir. Temayı destekler nitelikteki katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö2: *Sade ve daha uygulanabilir olduğunu düşünüyorum eskisine göre düzen alıştırmaları ya da konular yok kazanımlar üzerinden ders içeriğini biz belirliyoruz.*

Ö5: *Yeni program eskiye göre daha sade daha yaratıcı çünkü eski programda sana şunu yapacaksın voleybolda böyle yapacaksın direk onu alıp uyguluyordun. Ama yeni programda bu yok kazanım var. Sen bu kazanımı kendin belirleyeceksin bu kazanımları belirlerken de çocukların hazırbulunuşlukları etkiliyor. Çocuk 4. sınıftan 5. sınıfa çocuk nasıl geldi. Konu hakkında bilgisi var mı yok mu onu gözlemliyoruz. Ona göre etkinliği belirliyorsunuz. Bizim için önemli olan çocuğun hazırbulunuşluğu.*

Katılımcıların uygulama aşamasında karşılaştıkları sorunlar; spor salonu olmayışı, malzeme eksikliği, mevsimsel olumsuzluklar, kazanımların tekrarı ve öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri ders içeriklerini etkilemekte ve hedef kazanımlara ulaşmada engel oluşturduğunu söylemişlerdir.

Katılımcılardan ikisi (n=2) ilkokuldaki beden eğitimi ve spor derslerine, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin girmesi gerektiğini, sınıf öğretmenlerinin bu konuda yetersiz olduklarını söylemişlerdir. Sürecin olumsuz etkilerinin yetenek keşfinin erken yaşta yapılamaması ve ortaokula yeni başlayan öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin düşük olması olduğunu söylemişlerdir.

Tablo 20. Öğretmenlerin "Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ve Bakış Açıları Nasıldır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların İçerik Analizi

İçerik Analizinde Soru ile ilgili Ortaya Çıkan Temalar Frekanslar ve Kodlar		
Temalar	Frekanslar	Kodlar
Olumlu Bakış Açısı	15	Olumlu yönde tutum ve ilgi (n = 6)
Olumlu Bakış Açısı	15	Memnuniyet (n = 5)
		Sosyalleşme (n = 2)
Yönetim Desteği	7	Materyal ve malzeme desteği sağlama (n = 4)
		Okul sporlarına katılımı destekleme (n = 2)
Okul Sporları	5	Maddi kısıtlılıklar GSB (n = 5)

Tablo 20 incelendiğinde; olumlu bakış açısı temasının kullanım sıklığı, (f:15) yönetim desteği temasının kullanım sıklığı, (f:7) ve okul sporları temasının kullanım sıklığı, (f:5) görülmektedir. Okul yöneticilerinin, derse karşı olumlu tutumlarının yanı sıra materyal ve malzeme temini konusunda, okul sporlarına katılımında desteklerinin olduğu söylenebilir. Katılımcıların tamamı (n=6) okul yöneticilerinin derse karşı olumlu bir bakış açısı sergilediklerini ve kendilerinden memnun olduklarını söylemektedir. Katılımcıların neredeyse tamamı (n=5) ihtiyaç duydukları materyal ve malzemelerin karşılanması ve okul sporlarına katılım konusunda okul yönetimlerinin her zaman yanlarında olduklarını dile getirmişlerdir. Temaları destekler nitelikteki katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

- Ö2: *Okul müdürümüz bizim dersimize gereken hassasiyeti veriyor, gerekliliğine de inanıyor.*
- Ö4: *Okul yöneticilerinde hiçbir sıkıntı yok. Belki biz konuda çok şanslıyız. Bize bu konuda çok destek veriyorlar.*
- Ö5: *Olumlu yönde her konuda desteğini hissediyoruz okul müdürümüze şu eksik desek anında alıyor. Yöneticimiz sonsuz destek oluyor her anlamda malzeme konusunda müsabakaya gideceğiz biz hiç para harcamıyoruz.*
- Ö6: *Gayet olumlu bir bakış açıları var malzeme ve materyal desteği sağlıyorlar. Okul sporlarına katılım için her zaman destek veriyor.*

Katılımcıların yarısı (n=5) okul sporlarına katılımında GSB'nin belirlemiş olduğu, öğrenci günlük ihtiyaç tutarının yetersiz olduğunu ve bu tutarın müsabaka döneminde

ödenmediği, ödemelerin gecikmeli olarak yapıldığını söylemişlerdir. Temayı destekler nitelikteki katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö6: *Müşabaka döneminde masrafları kendim karşılıyorum gençlik spordan daha sonra alıyoruz ama bu hemen olmuyor 1-2 sene sürdüğü de oluyor. Bu da yetersiz çocuk başına 36 tl veriyor bir çocuğun yemesine içmesine yatmasına yetmiyor. Buna inşallah gençlik spor bir çözüm bulur.*

5. TARTIŞMA

Bu araştırmada, beden eğitimi ve spor dersinin uygulama aşamasında karşılaşılan problemleri belirleyerek, okullarda beden eğitimi ve spor dersine yönelik neler yapılması gerektiğine yönelik çözüm önerileri sunmak amaçlanmıştır. Okul yöneticisi çalışma grubunun yöneticilik deneyimleri ortalaması 17,6 yıl, beden eğitimi ve spor öğretmenleri çalışma grubunun öğretmenlik deneyimi ortalaması 17 yıl olması, konu ile ilgili problemlerin tespitine ve nitelikli verilerin elde edilmesine katkı sağladığı düşünülmektedir.

Beden eğitimi, bireylerin zihinsel, bedensel ve duyuşsal gelişimlerine bir bütünlük içerisinde katkı sağlayan eğitimin hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olan bir etmendir. İnsan hareketinin sanatına ve bilimine odaklanan akademik bir disiplin olan beden eğitimi, farklı ülkelerin kendi değerlerine, önemine ve kaynaklarına göre kendi statüsüne sahiptir. Türkiye farklı coğrafi ve sosyoekonomik düzeylere sahip bölgeleri ile beden eğitimi dersinin yer yer bazı zaruriyetler sebebiyle eşit şekilde uygulanamadığı bir ülkedir. Bazı bölgelerde bu farklılıklara iklim koşulları sebep olurken, bazı yerlerde okulların fiziksel koşulları, materyal ve malzeme durumu, öğrencinin hazırbulunuşluk durumu, ilgi ve ihtiyaçları, gibi nedenler sebep olmaktadır. Beden eğitimi öğretmenleri bu farklılıkları göz önünde bulundurarak öğretim programlarındaki kazanımları kendi bilgi ve beceri düzeyine uygun olarak düzenlemelidir. Bu noktada okul yöneticilerinin de görevi okuldaki tüm insan ve madde kaynaklarını en verimli biçimde kullanarak, işleyişi sağlamaktır. Öğretmen ve yönetici arasındaki bu koordinasyon imkânsızlıkların önlenmesi ve eğitimdeki verimin artmasında önemli bir etkindir. Unutulmamalıdır ki, öğrencinin okul dışında ki fiziksel etkinliğe ya da spora istenilen bilgi ve becerilerle katılabilmesi ve fiziksel etkinlik yapmayı yaşamları boyunca alışkanlık haline getirebilmesi okulda verilen beden eğitimi ve spor dersine bağlıdır.

Çalışmamıza katılan okul yöneticilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi ve spor dersi hakkında olumlu görüş beyan ettikleri gibi dersin bazı yasal düzenlemeler ile daha verimli olacağı konusunda fikir birliği göstermişlerdir. Öğretmen katılımcılara beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili düşünceleri sorulduğunda ise bazı öğretmenler, yönetici ve velilerin derse akademik başarı önceliği ve sınav kaygısı sebepleriyle olumsuz bir bakış açısının hâkim olduğu ile ilgili görüşlerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin tamamı spor eğitimi ihtiyacının tüm çocuklar için vazgeçilmez olduğunu ve dersin birçok olumlu etkisinin olduğunu belirtmişlerdir. Yönetici görüşlerini destekler nitelikte olan Tatal'ın (2014), yapmış olduğu çalışmada okul yöneticilerinin dersi önemseydiği ve derse karşı olumlu bir tutum içerisinde olduklarını belirtmiştir. Yılmaz'ın (2018), yaptığı çalışmada, "yöneticilerin beden eğitimi

dersinin öğrencinin gelişimine etkisi ile ilgili görüşleri” konusunda beden eğitimi ve spor dersinin fiziksel gelişime olumlu etkileri belirtilmiş ve derse olumlu bakıldığı ifade edilmiştir. Şahin'in (2011), yaptığı çalışmada okul yöneticilerinin öğrenciyi bedensel ve ruhsal yönden rahatlatması sebebiyle beden eğitimi ve spor dersinin gerekliliği ifade edilerek olumlu görüş beyan etmişlerdir. Bahsi geçen çalışmalarda yöneticilerin beden eğitimi dersi hakkında kendi ifadeleri ile olumlu görüş belirttikleri görülmektedir. Bu sonuçlar çalışmamızla paralellik göstermektedir. Öte yandan Avusturalya'da Wanyama'nın (2011), beden eğitimi derslerinde öğretmen tecrübeleri ile müfredatı uygulamada yaşadıkları sorunları tespit etmek ve bu sorunlarla nasıl baş ettiklerini araştırmayı amaçladığı çalışmadaki, okul yönetimleri ve eğitim kurumları diğer akademik derslerin rekabetinden dolayı beden eğitimi derslerinin sayısını azalttığı ve derse gereken önemi vermediği sonucu araştırmamız bulguları ile çelişmektedir. Okul yöneticilerinin dersi önemsemeleri ve ders hakkında olumlu yöndeki görüşleri, çoğunluğunun sporcu bir geçmişe sahip olmaları ve daha önce birçok spor organizasyonuna ev sahipliği yapan şehrin, bir spor vizyonuna sahip olması ile de ifade edilebilir.

Çalışmamızda dersin uygulanması konusunda fiziksel yetersizlikler yöneticiler tarafından en çok beyan edilen düşüncedir. Fiziki altyapı ve spor salonu olmaması, olumsuz hava şartlarının etkileri ve okuldaki öğrenci sayılarına hizmet verecek gerekli alanların temin edilememesi yetersizlikler olarak gösterilmiştir. Kalabalık sınıf mevcutları beden eğitimi öğretmenlerinin karşısına çıkan bir diğer sorun olarak bulgulanmıştır. Beden eğitimi dersi uygulama dersi olduğu için sınıf mevcutlarının ideal sayıda olması dersin öğretmenler tarafından öğrencilere daha işlevsel olarak aktarılmasını sağlayacaktır. Küçük sınıflar öğretmenlerin öğrencilere ve onların ihtiyaçlarına daha fazla zaman ayırmalarını sağlamaktadır. Ülkemizde 2015 yılı istatistiki verilerine göre özel kurumlardaki ortalama sınıf mevcudu OECD ortalamasının altındayken, kamu kurumlarındaki sınıf mevcudu OECD ülkeleri arasında en yüksek orana sahip olanlar arasındadır. OECD ülkeleri arasında kamu ve özel kurumlardaki sınıf mevcudu oranı karşılaştırıldığında en yüksek farklılığın Türkiye'de olduğu görülmektedir. Ortaokullarda, OECD ortalaması devlet okullarında 23 özel okullarda ise 22'dir. Türkiye'de devlet okullarında ortalama sınıf mevcudu 35 özel okullarda ise 20'dir. Ortalama 35 öğrenci, 23 kişilik OECD ortalamasının çok üstündedir ve OECD ülkeleri arasında en büyük orandır (URL-1, 2017). Öte yandan müfredatın hedef ve kazanımlarına ulaşılamadığı lakin mevcut fiziksel duruma uygun esnek müfredatların okula ve imkâna uygun yapılması ile bu sorunun çözülebileceği yönünde görüşler de beyan edilmiştir. Çalışmamızda öğretmenlerin çok büyük bir çoğunluğu fiziksel yetersizlikleri ifade ederek dersin işleneceği okulların fiziki koşullarını açıklamışlardır. Müfredat uygulanamaması ile ilgili sıkıntılar ise yine olumsuz şartlar konusunda en çok değinilen konu

olmuştur. Bazı öğretmenler fiziki şartlardan memnun olsa da olumlu fiziki koşullar açısından azınlıkta kalmıştır. Öğretmen açısından yönetim desteğinin de dersin işlenebilmesi açısından malzeme fiziki şartlar ile doğru orantılı olduğu ifade edilmiştir. Çalışmamızda öğretmenler ve yöneticilerin tesis yönünden okullarda eksiklikler bulunmasına karşın materyal ve malzeme yönünden okulların çoğunda yeterli ekipmanların olduğu ifade edilmiştir. Uğraş (2019), çalışmasında, tesis ve malzeme eksikliğini öğretmenlerin ders işlemede en büyük sorunlarından biri olarak belirtmiştir. 2023 Eğitim Vizyonu Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü ocak ayı çalıştay (2019) raporunda; Trabzon ilinde sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin izlenmesi hedeflerinin sorun alanı olarak fiziksel şartların yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar bizim çalışmamızda tesis, salon yetersizliği, materyal ve malzeme eksikliği yönünden benzerlik göstermektedir. Bunun yanında literatüre bakıldığında Türkiye özelinde beden eğitimi ve spor dersinin işlenmesi için gerekli olan malzeme ve tesis yetersizliği birçok çalışmada ifade edilmiştir (Demirhan ve diğerleri, 2014; Erhan ve Tamer, 2009; Orhan, 2017; Taşmektepligil, 2006). Zhu, Catherine, Ennis ve Chen'in (2009), çalışmalarında beden eğitimi dersi uygulamalarını sınırlandıran, okul imkânları olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bağlamda çalışmamızın sonucu yurt dışında yapılan çalışma sonucu ile de paralellik göstermektedir.

Yapılan araştırmada okul yöneticilerinin bir kısmının beden eğitimi dersinin ders saatinin yetersiz olduğunu ifade ederken çoğunluğunun ise seçmeli dersleri bir norm düzenleme aracı olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Çalışmamıza katılan öğretmenlerin beden eğitimi ve spor dersinin haftalık ders saati konusundaki ortak ifadesi ders saatinin yetersiz olduğu yönündedir. Fiziki şartların uygun olduğu durumlarda, ders saatinin artırılması derste edinilen becerilerin tekrar edilerek pekiştirilmesi açısından önemi ifade edildi. Fiziksel yetersizliklerin işlenecek müfredatı etkilediğinden dolayı salon olmayan okullarda ders saatinin arttırılmasının olumlu etki etmeyeceği de bazı yöneticiler tarafından belirtilmiştir. Ders saatinin fiziki şartlara göre seçmeli derslerle arttırılabilir olması olumlu bir imkân olarak görülebilir. Fakat yöneticilerin norm sayılarını düzenlemek amacıyla tüm seçmeli dersleri öğrenci seçimine dayalı olmadan esnetebildikleri için bazen olumlu bazen olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. 2023 Eğitim Vizyonu Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü ocak ayı çalıştay (2019) raporunda; sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin izlenmesi ile ilgili hedeflerin sorun alanı olarak ders saatinin yetersizliği tespiti yapılmıştır. Ders saatinin yetersizliği, tesis yetersizliği, araç-gereç yetersizliği ve sınıfların kalabalık olması konusunda literatürde birçok çalışma çalışmamızla paralellik göstermektedir (Aras, 2000; Çolakoğlu, 2004; Demirhan ve diğerleri, 2008; Sönmez ve Sunay, 2004; Uğur ve Yenel, 2007; Aydın, 2002; Baykoçak, 2002; Çalgın, 2003; Çolakoğlu, 2004; Çumralıgil, 1995; Demirhan ve diğerleri, 2008; Sönmez ve Sunay, 2004; Uğur ve Yenel, 2007; Aras, 2000; Aydın, 2002;

Baykoçak, 2002; Çalgın, 2003; Demirhan ve diğerleri, 2008; Uğur ve Yenel, 2007; Pulur ve Tamer, 2001; Sönmez ve Sunay, 2004).

Okul yöneticilerinin tamamına yakını beden eğitimi dersinin akademik başarıya olumlu etki ettiği fikrini beyan etmişlerdir. Çalışmaya katılan okul yöneticileri ile paralel olarak beden eğitimi öğretmenleri de beden eğitimi dersinin akademik başarıya olumlu etki ettiği fikrini beyan etmişlerdir. Olumlu etkinin sadece akademik başarıyla kalmayıp fiziksel, sosyal ve bilişsel süreçleri de etkilediği belirtilmiştir. Tokat'ın (2013), çalışmasında beden eğitim ve spor dersinin akademik başarıya etkisi hakkındaki sorusuna yöneticiler beden eğitimi ve spor dersinin diğer derslerdeki başarı durumunu olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir. Özkaya, (2009), çalışmasında okul yöneticileri "Beden eğitimi dersine ilgili olan öğrenciler diğer derslere de ilgilidirler" sorusuna %59,6 oranında olumlu görüş belirtmiştir. Bu çalışmaların sonuçları ile bizim bulgularımız benzerlik göstermektedir. Leirhaug, (2015)'in, yaptığı çalışmada beden eğitimi öğrenimine katılım, öğrenci notları arasında olumlu bir etkiye sahip olduğunu belirtmiştir. Trudeau ve Shephard (2008) yaptıkları araştırmada fiziksel aktivitenin akademik performansa olumsuz yönde etki etmediğini belirtmişlerdir.

Çalışmaya katılan okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine öğrencilerin ilgisinin çok yüksek düzeyde olduğunu ifade ettiler. Diğer bir kısmı öğrencinin derse ilgi düzeyi ve dersin öğretmenin yeterliliğinin ile doğru orantılı olduğunu aktardılar. Çalışmamıza katılan öğretmenler beden eğitimi ve spor derslerinde öğrencilerin derse ilgisinin üst düzeyde olduğunu belirtti. Ortaokul düzeyinde eğitsel oyun içerikli derslerin öğrenci motivasyonunu kaybetmeden uzun süre işlenebileceği ifade edildi. Derse ilgisizliğin en büyük sebebinin sınav kaygısı olduğu ifade edilmiştir. Çalışmamıza katılan yöneticilerin konu hakkındaki ifadeleri öğretmenlerle benzerlik göstermektedir. Taşmektepligil ve diğerleri (2006), yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin beden eğitimi dersine olan ilgi ve sevgisini ölçmeye yönelik soruda öğrencilerin %89,7'si beden eğitimi dersini sevdiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuç çalışmamızda öğrencilerin derse olan ilgisi konusundaki yönetici ve öğretmen ifadelerini doğrular niteliktedir.

Yöneticiler, beden eğitimi ve spor dersinin notla değerlendirilmesinin dersin ruhuna ve özüne uygun olmadığını, dersin matematiksel bir değerlendirmeden daha çok süreç değerlendirmesi yapılarak ölçme değerlendirmenin planlanmasını ve bunun içinde yasal düzenlemeye ihtiyaç olduğunu ifade etmişlerdir. Beden eğitimi ve spor dersinin başarı ölçütü konusunda öğretmenler çoğunlukla başarı ölçütünün süreç değerlendirme şeklinde belirlenmesi gerekliliğini ifade etti. Notun ölçüt olmaması konusunda benzer açıklamalar yapıldı. Yılmaz (2007), yapmış olduğu çalışmada, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına fazlasıyla önem verdiklerini, ancak müfredatın yoğunluğu, sınıfların mevcutlarının fazlalığı, ders saatlerinin az olması gibi sorunlardan

dolayı ölçme ve değerlendirme uygulamalarını istenilen düzeyde yapamadıklarını belirtmiştir. Beden eğitimi öğretim programı (2018) ölçme ve değerlendirme yaklaşımı incelendiğinde;

- Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır.
- Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
- Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir.
- Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
- Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır.
- Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
- Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

Öğretim programının öngördüğü ölçme değerlendirme yaklaşımları ile katılımcıların ifade ettiği ölçme değerlendirme uygulamalarının aynı olduğu ancak mevcut sistem ve yetersizlikler nedeniyle tam anlamıyla gerçekleştirilemediği tespit edilmiştir. 2023 Eğitim Vizyonu Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü ocak ayı çalıştay (2019) raporunda; öğrencilerin sosyal, kültürel ve sportif etkinlikleri izlenecek, eğitim kalitesinin artırılması için ölçme ve değerlendirme yöntemleri etkinleştirilecek, hedefleri doğrultusunda tespiti yapılan sorunların, müfredat ve kazanım temelli değerlendirme sürecinin vizyon belgesindeki değerlendirme felsefesi ile bazı alanlarda örtüşmemesi, öğrenci ile velinin not alışkanlığı ve algının değişme sürecinde karşılaşılabilecek direnç, zihinsel becerilerin, yetenek derslerinin ölçülmesi ve değerlendirmesinin tam anlamı ile bilimsel olması açısından okul idaresi ve öğretmenlerin bazen yetersiz olabilmesi, süreç odaklı değerlendirmede kaynak eksikliği olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgular çalışmamızla benzerlik göstermektedir.

Yöneticilerin velilerin beden eğitimi dersine bakış açıları hakkında da düşüncelerini belirtmişler. Velilerin bir kısmı derse olumlu yönden bakarken büyük bir çoğunluğunun derse olumsuz yaklaştığını ifade ettiler. LGS'nin etkisi ve akademik başarı odaklı bakış açısı velilerin en çok olumsuz yaklaşım nedenleri olarak ifade edildi. Çalışma grubundaki bazı öğretmenler merkezi sınavlara hazırlanan öğrenci velilerinin beden eğitimi ve spor dersine olumsuz bir bakış açısı sergilediklerini ifade ettiler. Beden eğitimi ve spor dersinin öğrenci başarı ortalamasını olumsuz yönde etkilediğini düşünen veliler, öğrencilerin okul

içi ve okul dışı sportif etkinliklere katılımlarına izin vermemektedir. Bu bulgu, MEB (2010) tarafından yaptırılan bir araştırma sonucunda SBS hazırlık süreci, öğrencilerin sportif, sosyal ve kültürel etkinliklerden önemli ölçüde uzak kalmalarına sebep olduğu şeklindeki bulgu ile uyuşmaktadır. 2023 Eğitim Vizyonu Trabzon İl Milli Eğitim Müdürlüğü ocak ayı çalıştay (2019) raporunda; kademeler arası geçiş sınavlarının eğitim sistemi üzerindeki baskısı azaltılacak hedefi doğrultusunda tespiti yapılan sorunların, velilerinin sınav odaklı akademik başarıyı artırıcı faaliyetlere, davranış merkezli eğitim faaliyetlerine oranla daha çok önem vermesi, öğrenci ile velinin not alışkanlığı ve algının değişme sürecinde karşılaşılabilecek direnç olduğu tespit edilmiştir. Cornell, Krosnick ve Chang'ın (2006), yaptığı araştırma merkezî sınav sebebiyle öğrencilerin çoğunluğunun ders dışı fiziksel aktivitelere katılımında azalma olduğunu belirttikleri yönündeki bulgu ile de uyuşmaktadır. Eğitim sisteminin sınav odaklı olması, dersin önemsiz görülmesi ve akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediği algısı yetenek derslerini gereksiz ve yararsız bir konuma getirdiği belirtilmiştir. Yılmaz (2012), çalışmasında, velilerin beden eğitimi dersine ilgisiz olduğunu, önemsiz bir ders olarak nitelendirdiklerini vurgulamıştır. Öncü (2007), de yaptığı çalışmada velilerin beden eğitimi dersinin akademik başarıyı olumsuz etkilediği çıkarımı sebebiyle dersi önemsiz gördüklerini belirtmiştir. Bu çalışmaların sonuçları da elde ettiğimiz verilerle benzerlik göstermektedir. Diğer taraftan Küçük ve Kılıç'ın (2017), fiziksel aktivitenin öğrencilerde zihinsel gelişime etki ettiği, stres ve enerjilerini atmalarını sağladığını, Yıldırım (2015), fiziksel aktivitenin akademik başarıya pozitif yönde etki ettiğini belirlemiştir. Sahebi (2014), yaptığı çalışmada fiziksel uygunluk ve fiziksel aktivitenin matematik skorlarını artırdığı bulgulanmıştır. Leirhaug'ın (2015), yaptığı çalışmada beden eğitimi öğrenimine katılımın, öğrenci notları arasında olumlu bir etkiye sahip olduğu, Trudeau ve Shephard (2008), yaptıkları çalışmada fiziksel aktivitenin akademik performansa olumsuz yönde etki etmediği, Saygılı, Atay, Eraslan ve Hekim (2015), Mücevher, Demirgil ve Erdem (2016), yaptıkları araştırma da düzenli olarak spor yapan öğrencilerin akademik başarılarının daha iyi olduğu sonucuna varmışlardır.

Beden eğitimi ve spor dersine yönelik yöneticilerin tutumu konusundaki soruya verilen cevaplarda yöneticilerin genel olarak beden eğitimi ve spor dersini desteklediğini ifade etmişlerdir. Yöneticilerin tamamının derse ilgi ve tutumlarının olumlu olduğu katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Çalışmamıza katılan bazı öğretmenler okullarındaki yöneticilerin beden eğitimi ve spor dersine olumlu ve yapıcı yaklaşıtlarını, okul sporlarını teşvik ettiklerini malzeme ve materyal konusunda ihtiyaçları gidermek için en yüksek şekilde çaba sarf ettiklerini belirtti. Öğretmenlerin bir kısmı ve yöneticilerin tamamının benzer ifadeleri, yönetim olarak okullarda beden eğitim ve spor dersine gerekli desteğin verildiğine işaret etmektedir. Yöneticiler dersin ihtiyaçlarını karşılama

hususunda tam destek sağladıklarını ifade etseler de bazı öğretmenlerin konu ile ilgili her hangi bir devlet desteğinin olmadığını, okulların malzeme ve materyal yönünden yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Materyal ve malzeme temin etme konusunda da kendi imkânlarını kullandıklarını ve eksiklikleri bu şekilde giderdiklerini belirtmişlerdir. Yine öğretmenler açısından yönetim desteğinin dersin işlenebilmesi açısından malzeme fiziki şartlar ile doğru orantılı olduğu ifade edilmiştir. Taşmektepgil (2006), çalışmasında velilerle yaşanan çatışmalara karşın okullarda yöneticilerin beden eğitimi ve spor dersine olumlu desteklerinin olduğu belirtilmiştir. Sungar'ın (2000), beden eğitimi dersi verimliliğinde okul yöneticilerinin önemini araştırdığı makalede de benzer sonuçlar bulunmuştur. Çalışmamızdaki yöneticilerin de beden eğitimi ve spor dersini desteklediklerinden yöneticilerin genellikle olumlu etkilerinin olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra literatüre bakıldığında yöneticilerin beden eğitimi ve spor dersine olumsuz bakış açıları sebebiyle yeteri kadar destek vermediklerini gösteren çalışmalar da mevcuttur (Çumralıgil 1995; Uğur ve Yenel, 2007 ve Altuğ, 1998). Çalışmamız bulgularından yola çıkarak beden eğitim ve spor dersine olumlu bakış açısı sergileyen ve destek veren yöneticilerin geçmişte spor yaşantılarının olduğu sporun vermiş olduğu hazzı yaşayan ve dersin çok yönlü gelişme etkisinin olduğu bilincine sahip insanlar olduğu sonucuna varılabilir.

Çalışmamıza katılan beden eğitimi ve spor öğretmenleri, diğer öğretmenlerin beden eğitimi ve spor dersine bakış açılarını etkileyen bazı faktörler olduğunu bu sebeple çalıştıkları kurumlarda derse karşı bazen olumlu ve daha çok olumsuz yönde bakış açısı sergileyen öğretmenler olduğunu dile getirmişlerdir. Ancak çok azda olsa yönetici görüşlerinden diğer öğretmenlerin olumsuz bakış açısına sahip olduklarını da dile getirmişlerdir. Bunun bir sebebi olarak da ders programındaki zaruriyetler nedeniyle akademik dersler arasına sıkıştırılmak zorunda kalınan beden eğitimi ve spor dersleri sonrasında branş öğretmenleri ders anlatmada zorlandıklarını, beden eğitimi derslerinin öğleden sonraki saatlere verilmesini talep etmelerine rağmen fiziksel yetersizlikler buna izin vermemektedir. Yılmaz (2018), yaptığı çalışmada, yöneticilerin diğer branşta ki öğretmenlerin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının olumlu olduğunu ifade etmişlerdir. Beden eğitimi öğretmenin kendi dersine gereken özeni göstermesinin, derslere hazırlıklı gelmesinin, başarılı şekilde hedeflere ulaşmasının farklı branş öğretmenlerinin beden eğitimi dersine bakışını etkilediği belirlenmiştir.

2017-2018 eğitim-öğretim yılında MEB tarafından güncellenen beden eğitimi ve spor dersi programının uygulanabilirliği hakkında katılımcılar eski programa kıyasla daha sade olduğu yönünde fikir belirtti. Öğretmene uygulama yönünden esneklik ve kazanımlara ulaşma ve ders içeriğinin belirlenmesi yönünden özgünlük sağlıyor oluşu yeni müfredatın katılımcılar tarafından olumlu ifadelerle desteklenmesini sağladı. Ortaokula

başlayan öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerinin beklenenin altında olması öngörülen müfredatın uygulanmasında bir engel olduğunu, sınıf öğretmenlerinin bu konuda yetersiz kaldığını dile getiren öğretmenler ilkokulda düzeyinde de dersi alanında uzman kişilerin vermesi gerektiğini beyan ettiler. Eski müfredatın uygulandığı dönemde yapılan Çelik'in (2008), çalışmasında müfredatın uygulanma düzeyinin okulun fiziki ve materyal koşullarıyla orantılı olduğu belirtilmiştir. Her materyal eksikliği müfredatın uygulanması aşamasında bir engel teşkil ettiği ortaya koyulmuştur. Şahin'in (2011), çalışmasında okul müdürleri beden eğitimi dersi müfredat programının hedeflerinin tamamının gerçekleştirilmesinin mümkün olmadığını dile getirmişlerdir. Bu çalışmalardan anlaşıldığı üzere eski müfredatın uygulamasında zorluklar olduğu yeni müfredatta ise bu sıkıntıların kısmen giderildiği söylenebilir.

Çalışmamıza katılan okul yöneticileri ve öğretmenlerin beyanları doğrultusunda oluşturulan temalarda, olumlu yaklaşım, fiziksel yetersizlikler, hedef ve kazanımlara ulaşılamama, velilerin derse karşı olumsuz yaklaşımları, ölçme değerlendirme sürecinde notun ölçüt olmaması, spor eğitiminin gerekliliği, dersin akademik başarıya olumlu etkisi, derse ilgi düzeyinin yüksek olması, diğer branş öğretmenlerinin derse karşı olumsuz tutumları hakkında görüş birliği içinde oldukları görülmüştür. Öte yandan yöneticilerin, okul yönetim desteği teması altındaki görüşlerinde tam destek sağladıklarını ifade etseler de bazı öğretmenlerin konu ile ilgili her hangi bir devlet desteğinin olmadığını, okullarının malzeme ve materyal yönünden yetersiz olduğunu ifade etmeleri konu hakkındaki görüş ayrılığını ortaya koymaktadır. Ayrıca bazı okul yöneticilerinin ders saati yeterli teması altındaki düşünceleri ile öğretmenlerin tamamının yetersiz ders saati teması konusundaki düşünceleri arasında görüş ayrılığı tespit edilmiştir. Yetersiz ders saatinin seçmeli derslerle arttırılabileceğini düşünen yöneticilerin norm aracı teması altındaki düşünceleri ile öğretmenlerin ifadeleri arasında görüş ayrılığı ortaya çıkmıştır. Bu konuda yöneticilerin norm sayılarını düzenlemek amacıyla tüm seçmeli dersleri öğrenci seçimine dayalı olmadan esnetebilmeleri beden eğitimi ve spor dersi için bazen olumlu bazen de olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

Beden eğitimi ve spor dersinin uygulama aşamasında karşılaşılan problemleri belirlemek amacıyla 6 okul yöneticisi ve 6 beden eğitimi öğretmeni ile yapılan görüşmelerden elde edilen bilgilerle aşağıdaki sonuçlara ulaşıldı.

1. Okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenlerinin derse karşı tutumlarının olumlu yönde olduğu ve dersi eğitimin vazgeçilmez bir parçası olarak gördükleri sonucuna varılmıştır.
2. Çocukluk çağının fiziksel aktiviteye olumlu bir bakış açısı geliştirmek için en uygun zaman olduğu bu bağlamda okullarda beden eğitimi ve spor dersinin, planlı programlı bir şekilde alanında uzman ve iyi yetişmiş öğretmenler tarafından uygulanması halinde öğrencilerin çok yönlü gelişimine katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.
3. Okulların fiziki durumları okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenleri tarafından yetersiz bulunmuştur. Okullarda spor salonunun olmaması dersin olumsuz hava şartlarından etkilenmesine kalabalık okullarda ders programının istenilen şekilde planlanamaması beden eğitimi derslerinin çakışmasına, sebep olmakta ve bu engeller nedeniyle de müfredatın tam anlamıyla uygulanamadığı sonucuna varılmıştır.
4. Öğretim programında öngörülen hedeflere ulaşmada haftalık ders saati bazı okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenleri tarafından yetersiz bulunmuştur. Bu yetersizlik bazı okullarda öğrencilerin tercihleri dikkate alınarak seçmeli spor ve fiziki etkinlikler dersi ile telafi edilmiş. Ancak bazı okul yöneticileri öğretmen norm durumunu göz önünde bulundurarak öğrenci tercihlerini dikkate almadığı ve seçmeli spor ve fiziki etkinlikler dersine yer vermediği sonucuna varılmıştır. Fiziksel yetersizliklerin dersin işlenişini olumsuz etkilediği düşüncesi içinde bulunan bazı okul yöneticileri mevcut şartlar altında ders saatini yeterli bulduğu sonucuna varılmıştır.
5. Okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenleri görüşlerinden, dersin yetenek ve beceri dersi olduğu bu sebeple başarı ölçütünün notla değerlendirilemeyeceği yasal düzenleme yapılarak süreç değerlendirmesi yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

6. Elde edilen bulgulardan, okullardaki diğer branş öğretmenlerinin derse karşı yaklaşımları olumlu ve olumsuz yönde olduğu, sonucuna varılmıştır.
7. Öğrencilerin bulunmuş oldukları gelişim dönemi ile alakalı olarak derse karşı ilgi düzeylerinin yüksek olduğu, ders içeriğinin çeşitliliği ve oyunla öğrenimin de ilgiyi arttırmada etkili bu süreçte en önemli etken öğretmen yeterliliği olduğu sonucuna varılmıştır.
8. Okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenleri dersin amaçlarına ulaşabilmesi için okuldaki materyal ve malzemeleri yeterli gördüklerini, öğretmenlerin, yöneticilerin beden eğitimi ve spor dersine olumlu ve yapıcı yaklaştıklarını, okul sporlarını teşvik ettiklerini malzeme ve materyal konusunda ihtiyaçları gidermek için en yüksek şekilde çaba sarf ettiği sonucuna varılmıştır
9. Okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenleri görüşlerinden velilerin bir kısmı derse olumlu yönden bakarken büyük bir çoğunluğunun derse olumsuz yaklaştığını sonucuna varılmıştır
10. Güncellenen beden eğitimi ve spor dersi programının eski programa kıyasla daha sade ve esnek olduğu, kazanımlara ulaşma ve ders içeriğinin belirlenmesi yönünden özgünlük sağladığı sonucuna varılmıştır.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Bu bölümde beden eğitimi ve spor dersinin uygulama aşamasındaki problemler okul yöneticileri ve beden eğitimi ve spor öğretmenleri görüşleri ile tespit edilmiştir. Öznel değerlendirmeler doğrultusunda çeşitli öneriler sunulmuştur.

1. Beden eğitimi programının tam anlamıyla uygulanamamasının önündeki en büyük engel fiziki yetersizlikler olduğu tespit edilmiştir. Bu sorunun ortadan kaldırılması büyük maliyetler gerektireceğinden, öğretim programları okullar düzeyinde ve öğretmen görüşleri alınarak hazırlanması uygulanabilirliği en üst seviyeye çıkarabilir
2. Ölçme ve değerlendirme hususunda alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin yasal düzenleme yapılması ve bu farklı teknikler konusunda öğretmenlere hizmet içi eğitim çalışmalarının yapılması sorunlara çözüm olabilir.
3. Öğrencilerin bulunduğu gelişim çağı gereği dersi sevip ve ilgi göstermektedirler. Bu sebeple daha eğlenceli, daha aktif, rekabet ve arkadaşlık duygularını geliştiren eğitsel oyun içerikli programlar hazırlanabilir.

4. Ortaokulun son sınıfında merkezi sınavın olması, öğrenci ve velilerde akademik başarıyı ön plana tutarak yetenek derslerini gereksiz görmesine sebep olmaktadır. Bu dönemde öğrenci ve velilere sporun önemi ve yaşam boyu spor gibi konularda eğitimler verilerek spor eğitiminin gerekliliği anlatılmalıdır.
5. Ders saati sayısı müfredat kazanımları ve öğrencilerin gelişim seviyelerini destekleyecek biçimde artırılarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. E-Okul sistemi üzerine veli veya öğrenci tarafından seçmeli derslerin tercih edebileceği bir modül eklemesi yapılabilir.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemi kullanılarak her yönüyle birbirinden farklı okullardan, beden eğitimi dersinin uygulama aşamasındaki problemlerin tespiti için okul yöneticileri, beden eğitimi ve spor öğretmenleri görüşleri ele alınmıştır.

1. Araştırmanın örneklem grubuna velilerin dahil edildiği nicel ve nitel çalışmalar planlanabilir.
2. Beden eğitimi ve spor dersiyle ilgili öğrenci görüşlerinin incelenebileceği farklı örneklem gruplarıyla nitel çalışmalar planlanabilir.
3. Trabzon ili Ortahisar ilçesinde bulunan altı ortaokulda görevli okul yöneticileri, beden eğitimi ve spor öğretmenleri araştırmanın sınırlılığı olarak değerlendirilmiştir. Bu sebeple bundan sonra yapılacak çalışmalarda farklı bölgelerde görevli araştırma grupları üzerinde çalışmalar planlanabilir.

7. KAYNAKLAR

- Akçay, A. (2003). Okul müdürleri öğretmenleri etkileyebiliyor mu? *Milli Eğitim Dergisi*, 157, 75-88.
- Altuğ, H. (1998). *Elazığ il merkezinde bulunan orta dereceli okul müdürlerinin beden eğitimi dersinin amacına ve eğitsel önemine dair görüşleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Alvarez Bueno, C., Pesce, C., Cavero Redondo, I., Sánchez López, M., Garrido Miguel, M. and Martinez Vizcaino, V. (2017). Academic achievement and physical activity: A Meta-analysis. *Pediatrics*, (140).
- Aracı, H. (2006). *Öğretmenler ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Aras, A. E. (2000). *İlköğretim okullarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar (Eskişehir il örneği)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Ayan, S. ve Tamer, K. (2007). İlköğretim I. ve II. kademede beden eğitimi dersinin amaçlarına göre uygulanma durumunun incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1), 25-44.
- Aydemir, İ. (2014). *Spor Genel Müdürlüğünün yürüttüğü okul sporları faaliyetlerinin değerlendirilmesi bolu örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Aydın, N. A. (2002). *Ankara'daki özel ve resmi ortaöğretim kurumlarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin bazı mesleki niteliklerinin ve ders dışı çalışmalara katılmalarının karşılaştırılması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, M. S. (2017). *Kütahya ilinde bulunan ilköğretim kurumları ikinci kademede öğrenimgören öğrenci ve görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik görüş ve tutumlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Bailey, D. A. and Martin, A. D. (1994). *Physical activity and skeletal health in adolescents*. *Pediatric Exercise Science*, 6(4), 330-347.
- Bal, E. (2010). *İlköğretim okullarındaki beden eğitimi dersinin yapılmasında karşılaşılan yetersizliklerin giderilmesinde yönetici ve öğretmenlerin rolü* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ballinger, D. A. (1993). Becoming an effective physical educator. *Physical Educator*, 50(1), 13.
- Balyan, M., Balyan, K. Y. ve Kiremitçi, O. (2012). Farklı sportif etkinliklerin ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 196–201.

- Başar, H. (1995). *Eğitim denetçisi*, Ankara: Pegem Yayın.
- Baykoçak, C. (2002). *Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki sorunları ve tükenmişlik düzeyleri Bursa ili uygulaması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Becker, D. R., McClelland, M. M., Loprinzi, P. and Trost, S. G. (2014). Physical activity, self-regulation and early academic achievement in preschool children. *Early Education and Development*, 25(1), 56-70.
- Best, J. R., Miller, P. H. and Naglieri, J. A. (2011). Relations between executive function and academic achievement from ages 5 to 17 in a large, representative national sample. *Learning and individual differences*, 21(4), 327-336.
- Biddle, S. J. and Asare, M. (2011). Physical activity and mental health in children and adolescents: a review of reviews. *British journal of sports medicine*, 45(11), 886-895.
- Brunelle, J., Danish, S. J. and Forneris, T. (2007). The impact of a sport-based life skill program on adolescent prosocial values. *Applied developmental science*, 11(1), 43-55.
- Büyükoztürk, S., Kilic Cakmak, E., Akgun, O. E., Karadeniz, S. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (13. baskı) Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Castelli, D. M., Centeio, E. E., Hwang, J., Barcelona, J. M., Glowacki, E. M., Calvert, H. G. and Nicksic, H. M. (2014). VII. The history of physical activity and academic performance research: informing the future. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 79(4), 119-148.
- Ceylan, E. (2006). *İlköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi ile ilgili bilgi, tutum ve uygulamaları (Konya İli Örneği)*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Chaddock H. L., Erickson, K. I., Voss, M., Knecht, A., Pontifex, M. B., Castelli, D. and Kramer, A. (2013). The effects of physical activity on functional MRI activation associated with cognitive control in children: a randomized controlled intervention. *Frontiers in human neuroscience*, 7, 72.
- Cihan, B.B. ve Taşkın, A.K. (2018). Beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik öğretim tutkusunu etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(26), 427-446.
- Clark, J. E. (2005). From the beginning: a developmental perspective on movement and mobility. *Quest*, 57(1), 37-45.
- Cools, W., De Martelaer, K., Samaey, C. and Andries, C. (2009). Movement skill assessment of typically developing preschool children: A review of seven movement skill assessment tools. *Journal of sports science and medicine*, 8(2), 154.
- Cornell, D. G., Krosnick, J. A. and Chang, L. (2006). Student reactions to being wrongly informed of failing a high-stakes test: The case of the Minnesota basic standards test. *Educational Policy*, 20(5), 718-751.

- Çam, İ. (1999). *Lise ve dengi okullarda spor motivasyonu ile beden eğitimi dersi motivasyonunun karşılaştırılması* (Yayınlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çalgın, E. R. (2003). *Niğde ilinde görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin mevcut durumlarının değerlendirilmesi ve meslek sorunlarının tespiti* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Çelik, E. (2008). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin empatik eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 23-38.
- Çolakoğlu, T. (2004). *Sporun topluma yaygınlaştırılması açısından okul sporları* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çumralıgil, B. (1995). *Seçilmiş bazı illerdeki ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi öğretiminin yapısı ve sorunları* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Danish, S., Forneris, T., Hodge, K. and Heke, I. (2004). Enhancing youth development through sport. *World leisure journal*, 46(3), 38-49.
- Dalaman, O. (2010). *İlköğretim birinci kademedede beden eğitimi dersi öğretim programı kazanımlarının gerçekleştirme durumuna ilişkin öğretmen görüşleri* (Yayınlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Demirel, Ö. (2004). *Öğretimde planlama ve değerlendirme: öğretme sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirhan, G., Bulca, Y., Altay, F., Şahin, R., Güvenç, A., Aslan, A., ... Güven, B. (2008). Beden eğitimi öğretim programları ve programların yürütülmesine ilişkin paydaş görüşlerinin karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 157-180.
- Demirhan, G., Bulca, Y., Saçlı, F. ve Kangalgil, M. (2014). Beden eğitimi öğretmenlerinin uygulamada karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(29-2), 57-68.
- Dyrstad, S. M., Kvalø, S. E., Alstveit, M. and Skage, I. (2018). Physically active academic lessons: acceptance, barriers and facilitators for implementation. *BMC public health*, 18(1), 322.
- Enyew, D., Sefa Saji, M. and Mokonnen, S. (2018). *Challenges in the implementation of physical education curriculum the case of butajira town secondary and preparatory schools: gurage zone, southern nations nationalities and peoples' region* (Unpublished doctoral dissertation). Haramaya University, Haramaya.
- Erdemli, A. (2008). *Spor yapan insan*. İstanbul: E yayınları.
- Erhan, S. E. ve Tamer, K. Doğu anadolu bölgesi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında beden eğitimi dersi için gereken tesis araç-gereç durumları ile öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiler. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 57-66.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan.

- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş*, (1. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Fisher, A. (2009). *Relationships between physical activity and motor and cognitive function in young children* (Unpublished doctoral dissertation). University of Glasgow, Glasgow.
- Gallahue, D. L. and Donnelly, F. C. (2003). *Assessing progress: Motor, fitness and physical activity assessment. development physical education for all children* University of Glasgow, Department of Human Nutrition Faculty of Medicine, Scotland.
- Gall, M. D., Borg, W. R. and Gall, J. P. (1996). *Educational research: An introduction*. Longman Publishing.
- Gatti, J. (2018). *The cost of going big: class size in middle school physical education*. Dominican University of California.
- Giedd, J. N., Blumenthal, J., Jeffries, N. O., Castellanos, F. X., Liu, H., Zijdenbos., A. and Rapoport, J. L. (1999). Brain development during childhood and adolescence: a longitudinal MRI study. *Nature neuroscience*, 2(10), 861.
- Gogtay, N., Giedd, J. N., Lusk, L., Hayashi, K. M., Greenstein, D., Vaituzis, A. C. and Toga, A. W. (2004). Dynamic mapping of human cortical development during childhood through early adulthood. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 101(21), 8174-8179.
- Gould, D. and Carson, S. (2008). Life skills development through sport: Current status and future directions. *International review of sport and exercise psychology*, 1(1), 58-78.
- Gül, G. (2004). Birey toplum eğitim ve öğretmen. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 223-236.
- Harrison, J. M., Blakemore, C. L., Buck, M. M. and Pellett, T. L. (1989). *Instructional strategies for secondary school physical education*. WC Brown Publishers.
- Havadar, T. ve Taşdan, M. (2015). Beden eğitimi öğretmenlerinin ilköğretim 4.-5. sınıf öğretim programları hakkında görüşleri (Ardahan, Iğdır ve Kars İli Örneği). *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 29-46.
- Herrick, V. E. and Tyler, R. W. (1950). *Toward improved curriculum theory*. University of Chicago, 190, 124.
- İmamoğlu, A. F. (1992). İki binli yıllara doğru türk sporu üzerine bazı gözlemler, *GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8(1), 9-19.
- Jenkinson, K. A. and Benson, A. C. (2010). Barriers to providing physical education and physical activity in Victorian state secondary schools. *Australian Journal of Teacher Education*, 35(8), 1.
- Jennings, P. A. and Greenberg, M. T. (2009). The prosocial classroom: Teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes. *Review of educational research*, 79(1), 491-525.

- Karafil, A. Y., Atay, E., Ulaş, M. ve Melek, C. (2017). Spora katılımın beden eğitimi dersi sportmenlik davranışları üzerine etkisinin araştırılması. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 1-11.
- Keske G. (2007). *İlköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri ve karşılaştıkları sorunlar (Gaziantep İli Örneği)*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Kobilo, T., Liu, Q. R., Gandhi, K., Mughal, M., Shaham, Y. and Van Praag, H. (2011). Running is the neurogenic and neurotrophic stimulus in environmental enrichment. *Learning and Memory*, 18(9), 605-609.
- Korkmaz, N. H. (2007). Yaz spor okulları ile çocukların benlik saygısı arasındaki ilişki. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 49-65.
- Koç, Y. ve Güllü, M. (2017). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının bazı değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Spormetre*, 15(1), 19-30.
- Kul, M. ve Hergüner, G. (2018). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sorunları ve performanslarına etkileri (Sakarya İli Örneği). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 971-996.
- Mücevher, M. H., Demirgil, Z. ve Erdem, R. (2016). Sportif aktivitelerin akademik başarı üzerindeki etkisi: SDÜ İİBF öğrencileri üzerine bir araştırma. Ü. Güneş, E. S. Yavaş (Ed.), *V. Türkiye Lisansüstü Çalışmaları Kongresi* içinde (s. 119-132). Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Kumartaşlı, M. (2010). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Küçük, K. S. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi yatkınlıklarının incelenmesi: boylamsal bir çalışma* (Yayınlanmamış doktora tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Leirhaug, P. E. (2015). Exploring the relationship between student grades and assessment for learning in Norwegian physical education. *European Physical Education Review*, 22(3), 298-314.
- Lintunen, T. and Kuusela, M. (2007). Social and emotional learning in physical education. *Psychology For Physical Educators*, 75-84.
- Lubans, D. R., Morgan, P. J., Cliff, D. P., Barnett, L. M. and Okely, A. D. (2010). Fundamental movement skills in children and adolescents. *Sports ,Medicine*, 40(12), 1019-1035.
- Memiş, A. U. ve Yıldırım, İ. (2006, Nisan). *Erken yaşlarda fiziksel aktivite alışkanlığı kazanılmasının toplum sağlığı açısından önemi*. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi'nde sunulan bildiri, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Metzler, M. (2017). *Instructional models in physical education*. New York: Routledge.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. sage. London: Sage Publications.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2010). *Seviye belirleme sınavının değerlendirilmesi*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (ortaokul 5-8. sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi.
- Nevzat, M. (2011). *Spor bilimlerine giriş*. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.
- Okely, A. D., Booth, M. L. and Patterson, J. W. (2001). Relationship of physical activity to fundamental movement skills among adolescents. *Medicine and science in sports and exercise*, 33(11), 1899-1904.
- Orhan, R. (2017). Türkiye'deki ortaokul öğrencilerinin okullardaki açık ve kapalı spor alanlarına ilişkin dağılımlarının incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3, 153-165.
- Öncü, E. (2007). *Ana babaların, çocuklarının beden eğitimi dersine katılmaya yönelik tutumları ve beklentileri* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir, A. (2000). *Orta öğretimde beden eğitimi ve spor derslerinin uygulanabilirliği, çorum ili ve ilçelerindeki farklılıkların değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Özkaya, S. (2009). *İlköğretim ve ortaöğretim kurumları yöneticilerinin beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmenlerine karşı tutumları* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, M. (2014). Generating teacher development models from context-specific predicaments of new teachers in induction period. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 206-211.
- Öztürk, M. ve Yıldırım, A. (2013). Adaptation challenges of novice teachers. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 294-307.
- Pangrazi, R. P. and Beighle, A. (2012). *Dynamic physical education for elementary school children*. San Francisco, CA: Pearson Higher Education.
- Pantzer, J. R. (2016). *Middle school intramural sports participation: Psychosocial outcomes based on gender, grade and ethnicity differences* (Unpublished doctoral dissertation). North Carolina Central University.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Penney D. (2001). *The revision and initial implementation of the national curriculum for physical education in England*. *Bulletin of Physical Education*. 37(2), 93-134.

- Petray, C. K. (1989). Organizing physical fitness assessment (grades k-2) strategies for the elementary physical education specialist. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 60(6), 57-60.
- Sahebi, A. (2014). *Üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sallis, J. F. (1999). *Correlates of physical activity. physical activity and behavioural medicine*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Sallis, James F., McKenzie, T. L., Alcaraz, J. E., Kolody, B., Faucette, N. and Hovell, M. F. (1997). The effects of a 2-year physical education program (SPARK) on physical activity and fitness in elementary school students. Sports, play and active recreation for kids. *American journal of public health*, 87(8), 1328-1334.
- Saygılı, G., Atay, E., Eraslan, M. ve Hekim, M. (2015). Düzenli olarak spor yapan ve yapmayan öğrencilerin kişilik özellikleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 161-170.
- Siedentop D. (2007.) *Introduction to physical education, fitness and sport*. Mountain View, CA: Mayfield Publishing Company.
- Siedentop, D., Mand, C. L. and Taggart, A. (1986). *Physical education: Teaching and curriculum strategies for grades*. Mountain View, CA: Mayfield Publishing Company.
- Sönmez, T. ve Sunay, H. (2004). Ankara'daki ortaöğretim kurumlarında uygulanan beden eğitimi ve spor dersinin sorunlarına ilişkin bir inceleme. *Milli Eğitim Dergisi*, 32(162), 270-277.
- Sunay, H. (1998). Spor eğitim alt yapısında beden eğitimi öğretmeni ve antrenörün önemi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 43-50.
- Sungar, E. (2000). *İlköğretim okullarında beden eğitimi dersi verimliliğinde okul yöneticilerinin önemi ve okul yöneticileri üzerine bir araştırma (Eskişehir İl Örneği)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Sünbül, A. M. ve Arslan, C. (2006). Öğretmen yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi üzerine bir araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2). 217-32
- Şahin, H. M. (2005). *Beden eğitimi ve spor sözlüğü*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Şahin, D. (2011). *Okul müdürü öğretmen ve ebeveynlerin beden eğitimi derslerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Tamer, K. P. ve Pulur, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Kozan Ofset Matbaacılık.
- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., İmamoğlu, O. ve Kılıçgil, E. (2006). İlköğretim okullarında beden eğitimi ders hedeflerinin gerçekleştirme düzeyi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 139-147.

- Tavlaş, S. (2012). *Erzurum İlindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Taymaz, A. H. (1995). *Okul yönetimi*. Ankara: Saypa Yayın Dağıtım.
- Taymaz, H. (2003). *İlköğretim ve orta öğretim okul müdürleri için okul yönetimi: okul yöneticisinin iş alanları, alanlara giren işler, işlerin işlemleri, işlem basamakları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Teixeira Costa, H. J., Abelairas-Gomez, C., Arufe-Giráldez, V., Pazos-Couto, J. M. and Barcala Furelos, R. (2015). Influence of a physical education plan on psychomotor development profiles of preschool children. *Journal of Human Sport and Exercise*. 10(1), 126-40.
- Telama, R., Yang, X., Laakso, L. and Viikari, J. (1997). Physical activity in childhood and adolescence as predictor of physical activity in young adulthood. *American Journal of Preventive Medicine*, 13(4), 317-323.
- Trudeau, F. and Shephard, R. J. (2008). Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 5(1), 10.
- Tokat, S. (2013). *Beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersinin etkinliği üzerine görüşlerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tutal, V. (2014). *Okul yöneticilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Uğraş, S., Güllü, M. ve Yücekaya, M. A. (2019). Beden eğitimi ve spor öğretmenliğindeki ilk yılım. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 242-259.
- Uğur, O. A. ve Yenel, F. (2006). *Beden eğitimi öğretmenlerinin sınıf yönetimi yaklaşımları ve karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma (Ankara İli Örneği)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uğur, A.O. ve Yenel, F. (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin sınıf yönetimi yaklaşımları ve karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 149.
- Ulucan, H., Türkçapar, Ü. ve Cihan, B.B. (2012). Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte karşılaştıkları sorunların incelenmesi (Kırşehir ili uygulaması). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2).
- URL-1, http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/EAG2017CN-Turkey_Turkish.pdf. Education at a glance 2017 Turkey. 16 Haziran 2019.
- URL-2, http://karadenizmtal61.meb.k12.tr/mebiysdosyalar/61/14/964465/dosyalar/2019_2023_Egitim_Vizyonu_Trabzon. 24 Haziran 2019.

URL-3, https://www.carnegie.org/publications/great-transitions-preparing_adolescents-for-a-new-century/ 12 Mayıs 2019.

Usman Gurachu, K., Waltenege, W. and Mekonnen, S. (2017). *The Implementation and Challenges of Secondary School Physical Education curriculum; The case of Gedeb-Asasa High school Woreda, Shashemene town, westernArsi zone, Oromia Regional State* (Unpublished doctoral dissertation). Haramaya University. Ethiopia

Ünlü, H. ve Aydos, L. (2007). İlköğretim okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 40-51

Venetsanou, F. and Kambas, A. (2010). Environmental factors affecting preschoolers' motor development. *Early childhood education journal*, 37(4), 319-327.

Weatherson, K. A., McKay, R., Gainforth, H. L. and Jung, M. E. (2017). Barriers and facilitators to the implementation of a school-based physical activity policy in Canada: application of the theoretical domains framework. *BMC public health*, 17(1), 835.

Wanyama, M.N. (2011). The challenges of teaching physical education. Juxtaposing the experiences of physical education teachers in Kenya and Victoria (*Unpublished M. Ed thesis*). University of Melbourne, Australia.

Wuest, D. A. and Lombardo, B. J. (1994). *Curriculum and instruction: The secondary school physical education experience*. St. Louis: Mosby Publishing.

Wuest, D. A. and Bucher, C. A. (1999). *Foundations of physical education and sports*. Boston: Boston Published.

Yaka, A. (1991). *Eğitimde bütünlük kavramı açısından okullarda beden eğitiminin yeri ve önemi. I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi

Yenal, T. H., Çamlıyer, H. ve Saracaloğlu, A. S. (1999). İlköğretim ikinci devre çocuklarında beden eğitimi ve spor etkinliklerinin motor beceri ve yetenekler üzerine etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 15-24.

Yılmaz, G., (2007) Ankara merkez ilköğretim okullarında görevli beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme tekniklerinin uygulanaşına ilişkin görüşleri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 103-111.

Yılmaz, A., (2012) *Okul yöneticisi, beden eğitimi öğretmeni ve öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin görüşleri: nitel bir çalışma*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Yılmaz, A. ve Cihan, H. (2018). Okul yöneticisi, beden eğitimi öğretmeni ve öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin görüşleri: nitel bir çalışma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 23(1), 9-24.

Yıldırım, Al. ve Şimşek, H. (2011), *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

Yıldız, Ö. ve Güven, Ö. (2014). Sınıf öğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersinden beklentileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 525-538.

- Yıldırım, M. (2015). *Üniversite öğrencilerinin spora dayalı fiziksel aktivitelere katılımları ve yaşam kalitelerinin akademik başarı ve sosyalleşme üzerine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Zapf, A. and Beller, M. (2002). Fine chemical synthesis with homogeneous palladium catalysts: examples, status and trends. *Topics in Catalysis*, 19(1), 101-109.
- Zhu, X., Ennis, C. D. and Chen, A. (2011). Implementation challenges for a constructivist physical education curriculum. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 16(1), 83-99.

8. EKLER

Ek 1. Uygulama İzni

	T.C. TRABZON VALİLİĞİ İl Millî Eğitim Müdürlüğü
Sayı : 82438636-605.99-E.6539429	29/03/2019
Konu : Bilimsel Çalışma İzni (Mehmet Salih SEZEN)	
VALİLİK MAKAMINA	
<p>Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Mehmet Salih SEZEN'in "Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Problemler Okul Yöneticileri ve Öğretmen Görüşüleri" isimli çalışması kapsamında Ortahisar ilçesindeki Temel Eğitim Kurumlarında çalışma yapma isteği Müdürlüğümüz Araştırma İzinleri Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiştir.</p> <p>Bahsi geçen çalışmanın eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde; 2018-2019 eğitim öğretim yılında yapılması gerekmektedir.</p> <p>Araştırmacının 2017/25 sayılı genelge çerçevesinde hareket etmesi, <u>izinsiz herhangi bir ses ve görüntü kaydı yapılmasına kesinlikle izin verilmemesi</u>, elde edilen verilerin çalışma kapsamı dışında kullanılmaması, <u>mühürlü anket ve ölçeklerin kullanılması</u> ve sonuçların bir örneğinin Ar-Ge birimine teslim edilmesi kaydıyla, çalışmanın okul müdürlerinin de uygun göreceği zamanlarda ve kontrolünde uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.</p>	
Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.	
Hızır AKTAŞ Millî Eğitim Müdürü	
OLUR 29/03/2019 Ayhan DURMUŞ Vali a. Vali Yardımcısı	
Adres: Trabzon İl Millî Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Şubesi (Ar-Ge Birimi) Elektronik Ağ: http://trabzonarge.meb.gov.tr e-posta: argetrabzon@gmail.com	Bilgi için: Mırac KÜÇÜK (Öğretmen) Mesut KAŞ (Şube Müdürü) Tel: 0 (462) 223 35 52 Faks: 0 (462) 230 20 94
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden a295-1e15-3260-920d-c71d koda ile teyit edilebilir.	

Ek 2. Etik Kurul Belgesi

**T.C.
TRABZON ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
GENEL SEKRETERLİK**

Sayı / Ref. : 81614018-117
Konu / Subj. :Etik Kurul Belgesi

05.03.2019

Sayın, Mehmet Salih SEZEN

“Beden eğitimi ve spor derslerinin uygulanmasında karşılaşılan problemler okul yöneticileri ve öğretmen görüşleri” adlı yüksek lisans tezi çalışmanız için gerekli olan Etik Kurul incelemesi Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından yapılmış olup, çalışmanıza onay verilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Atilla ÇİMER
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek 3. Yönetici Görüşme Formu

Yönetici Görüşme Formu

Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Problemler Okul Yöneticileri ve Öğretmen Görüşleri

AÇIKLAMA

Değerli Katılımcı,

Beden eğitimi ve spor dersinin uygulanmasında karşılaşılan problemlerle ilgili görüşleriniz konusunda akademik çalışmada kullanılmak üzere sizlerin vereceği bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır. Buna yönelik aşağıdaki soruları içtenlikle cevaplandırmanız araştırmanın verimli şekilde amaca hizmet etmesine katkı sağlayacaktır. Görüşmede söyleyeceğiniz her şey, kimlik bilgileriniz gizli tutulacaktır ve sadece bu çalışma için kullanılacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

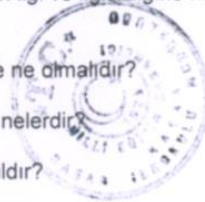
Mehmet Salih SEZEN
Trabzon Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

i. Kişisel Bilgiler

- Yaş ve Cinsiyet:
- Öğretmenlik Branşı:
- Yöneticilik Deneyimi:

ii. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Genel Görüşler

1. Beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
  - a. Beden eğitimi ve spor dersinin eğitim – öğretimdeki yeri hakkında ne düşünüyorsunuz?
  - b. Sizce Beden eğitimi ve spor dersinin yeri nasıl olmalıdır?
2. Okulunuzun fiziki koşulları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
  - a. Okulunuzun fiziki koşulları beden eğitimi dersinin öğretme - öğrenme sürecine uygunluğu hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
  - b. Bu derste öğrenciye kazandırılmak istenen amaç ve hedeflere bu fiziki koşullar altında gerçekleştirileceği ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
3. Beden eğitimi ve spor dersinin haftalık ders saati hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
  - a. İstenilen hedeflere ve kazanımlara ulaşmak için ders saati hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Beden eğitimi ve spor dersinin, öğrencilerin akademik başarısına etkisi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
5. Beden eğitimi ve spor derslerinde öğrencilerin derse olan ilgi düzeyleri hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
  - a. Diğer derslerle karşılaştırdığınızda?
  - b. Beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin derse olan ilgi ve ilgisizliğine neden olan unsurlar sizce nelerdir?
6. Beden eğitimi ve spor dersinin başarı ölçütü nedir veya sizce ne olmalıdır?
7. Velilerin derse yönelik bakış açıları hakkında düşünceleriniz nelerdir?
8. Beden eğitimi ve spor derslerine karşı ilgi ve tutumunuz nasıldır?
  - a. Derslere katılım sağlıyor musunuz?
  - b. Fiziksel aktivite yapıyor musunuz?

Ek 4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Görüşme Formu

Beden Eğitimi Öğretmeni Görüşme Formu

Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Problemler Okul Yöneticileri ve Öğretmen Görüşleri

AÇIKLAMA

Değerli Katılımcı,

Beden eğitimi ve spor dersinin uygulanmasında karşılaşılan problemlerle ilgili görüşleriniz konusunda akademik çalışmada kullanılmak üzere sizlerin vereceği bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır. Buna yönelik aşağıdaki soruları içtenlikle cevaplandırmanız araştırmanın verimli şekilde amaca hizmet etmesine katkı sağlayacaktır. Görüşmede söyleyeceğiniz her şey, kimlik bilgileriniz gizli tutulacaktır ve sadece bu çalışma için kullanılacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

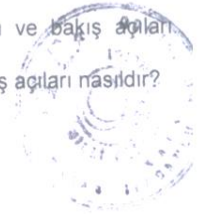
Mehmet Salih SEZEN
Trabzon Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

i. Kişisel Bilgiler

- Yaş ve Cinsiyet:
- Öğretmenlik Branşı:
- Yöneticilik Deneyimi:

ii. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Genel Görüşler

1. Beden eğitimi ve spor dersi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
  - a. Beden eğitimi ve spor dersinin eğitim – öğretimdeki yeri hakkında ne düşünüyorsunuz?
  - b. Sizce Beden eğitimi ve spor dersinin yeri nasıl olmalıdır?
2. Okulunuzun fiziki koşulları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
  - a. Okulunuzun fiziki koşulları beden eğitimi dersinin öğretim - öğrenme sürecine uygunluğu hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
  - b. Bu derste öğrenciye kazandırılmak istenen amaç ve hedeflere bu fiziki koşullar altında gerçekleştirileceği ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
  - c. Bu derste öğrenciye kazandırılmak istenen amaç ve hedeflere ulaşmada elinizde bulunan malzeme ve materyallerle gerçekleştirileceği ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
3. Beden eğitimi ve spor dersinin haftalık ders saati hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
  - a. İstenilen hedeflere ve kazanımlara ulaşmak için ders saati hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Beden eğitimi ve spor dersinin, öğrencilerin akademik başarısına etkisi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
5. Beden eğitimi ve spor derslerinde öğrencilerin derse olan ilgi düzeyleri hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
  - a. Diğer derslerle karşılaştırdığınızda?
  - b. Beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin derse olan ilgi ve ilgisizliğine neden olan unsurlar sizce nelerdir?
  - c. Beden eğitimi ve spor derslerinde öğrencilerin derse katılım motivasyonlarını arttırmak için neler yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?
6. Diğer branş öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ve bakış açıları nasıldır?
  - a. Okul yöneticilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ve bakış açıları nasıldır?

Ek 4'ün devamı

7. Velilerin derse yönelik bakış açıları hakkında düşünceleriniz nelerdir?
8. Beden eğitimi ve spor dersinin başarı ölçütü nedir veya sizce ne olmalıdır?
9. Beden eğitimi ve spor dersinin temel eğitimdeki öğrencilere katkı sağladığını düşünüyor musunuz?
  - a. Ne tür katkılar sağladığını düşünüyorsunuz?
  - b. Sizin öğrencilere kazandırmak istediğiniz özellikler nelerdir?
10. 2017-2018 eğitim-öğretim yılında MEB tarafından güncellenen beden eğitimi programının uygulanabilirliği hakkında düşünceleriniz nelerdir?
  - a. Eski programla yeni programı karşılaştırdığınızda düşünceleriniz nelerdir?
  - b. Öğretim programının uygulamasında özerk misiniz?
    - Dersin konusunu belirlerken sizi etkileyen faktörler nelerdir?

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

Araştırmacı 1985 yılında Trabzon'da doğdu. Atatürk İlkokulu, Kanuni Ortaokulu ve Ticaret Meslek Lisesi'nde okudu. 2008 yılında Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Programından mezun oldu. 2009 - 2010 eğitim - öğretim yılında Samsun Vezirköprü Göl İlköğretim Okulu'nda öğretmenliğe başladı. Aynı eğitim - öğretim yılında Artvin Şavşat Atatürk İlköğretim okuluna atandı. Bu okulda 2011 - 2012 eğitim - öğretim yılı sonuna kadar görev yaptı ve 2012 - 2013 eğitim - öğretim yılında halen görev yaptığı Trabzon ili Maçka ilçesinde bulunan Başar Ortaokulu'na atandı. 5 yıllık öğretmenlik tecrübesinden sonra 2014 yılından beri yönetici olarak görev yapmaktadır. Aynı zamanda Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres: Çukurçayır Mah. Ahi Evren Dede Cad. Hol -Tur
Evleri B1 Blok Kat: 5/12 Ortahisar/TRABZON
E-Posta : salihsezen@msn.com
Tel: 0 544 866 19 67